

From: 1-DEP Høringer
Sent: Thursday, October 5, 2017 10:07:01 AM (GMT+02:00)
To: MST Miljøstyrelsens hovedpostkasse
Subject: EMs svar: Offentlige høringsparter - Høring af Vejledning om indsatsplaner (j.nr. SVANA-400-00026)

Til Miljø- og Fødevareministeriet

Erhvervsministeriet har ingen bemærkninger til den fremsendte høring.

'Fra oktober 2015 skal al regulering med direkte konsekvenser for erhvervslivet jf. Vejledning om erhvervsøkonomiske konsekvensvurderinger træde i kraft på en af to fælles ikrafttrædelsesdatoer hhv. 1. januar og 1. juli.'

Med venlig hilsen
Emilie Friberg

Fra: Philip Grinder Pedersen
Sendt: 7. september 2017 13:32
Emne: Offentlige høringsparter - Høring af Vejledning om indsatsplaner (j.nr. SVANA-400-00026)

Til offentlige høringsparter

Udkast til Vejledning om indsatsplaner er nu sendt i offentlig høring.

Vejledningen omhandler kommunernes målrettede grundvandsbeskyttelse af hensyn til drikkevandet efter Vandforsyningslovens §13 og §13a.

Der henvises til materialet på Høringsportalen via link:

<https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/60937>

Det bemærkes, at fristen for modtagelse af hørings svar er **4. oktober 2017 kl. 16.**

Med venlig hilsen

Philip Grinder Pedersen
Chefkonsulent, ph.d. | Vandforsyning
Telefon: (+45) 22 89 40 81 | phqpe@mst.dk

Miljø- og Fødevareministeriet
Miljøstyrelsen | Haraldsgade 53 | 2100 København Ø | Tlf. +45 72 54 40 00 | ms@mst.dk | www.mst.dk

Målet til
mst@mst.dk

4. oktober 2017
Side 1 af 8

Bemærkninger til høring af vejledning om indsatsplaner.

Helhedsindtryk

Fin vejledning, der vil hjælpe kommunerne meget i det juridiske og faglige arbejde med indsatsplanerne.

Overordnet set er det godt med en opdatering af vejledningen om indsatsplaner som følge af ny lovgivning, bl.a. husdyrlovgivningen, planlægning inden for OSD samt ny indsatsplanbekendtgørelse.

Derudover er det positivt, at kapitel 7 nu er indarbejdet i vejledningen. Desværre er pesticid og nitratafsnittene stadig ikke samlet helt, og det giver en lidt uoverskuelig vejledning, når man søger information til de konkrete indsatser.

Det skal dog bemærkes, at mange kommuner er langt med indsatsplanlægningen, og det er derfor vigtigt med en balance i forhold til hvad man tilføjer og ændrer i vejledningen af eksisterende tekst.

Opgaverne er omfattende både fagligt og over tid. Aktørerne efterspørger overblik over ifm indsatsplanarbejdet. F.eks. kunne vejledningen suppleres med en figur over tidsplan/rækkefølge for indsatsplanlægningsprocessen, inklusive aktiviteter og milepæle.

Vejledningen indeholder meget information om den generelle regulering og overvågning. Vejledningen kunne gøres kortere og mere overskuelig, hvis der i stedet for lange beskrivelse var henvisninger til hjemmesider med mere information om disse emner.

For kommunerne er det væsentligt, der er råderum i forhold til de konkrete vurderinger af behov for indsats overfor beskyttelse af grundvandet. Det er godt, at kommunernes opgave med konkret vurdering er understreget i vejledningen.

Generelle bemærkninger

Det bør være tydeligere, at indsatsplanerne er en afvejning af flere interesser, herunder et hensyn til drikkevandsinteresserne. Formålet er at sikre drikkevandsinteresserne fremadrettet og det gøres jo for at forbrugerne får rent vand i hanen og fordi det kan betale sig samfundsmæssigt at beskytte

TEKNIK OG MILJØ
Center for Miljø og Energi
Aarhus Kommune

Vandmiljø og landbrug
Grøndalsvej 1C
8260 Viby J

Telefon: 89 40 22 13
Direkte telefon: 89 40 40 16

E-mail:
miljoeoenergi@aarhus.dk
Direkte e-mail:
eis@aarhus.dk
www.aarhus.dk

Sag: 13/033287-60
Sagsbehandler:
Eike Stubsgaard

grundvandet, og fordi det ikke i længden er muligt at flytte indvindingerne længere ud/dybere ned. Vi kan foreslå, at vejledningen gennemskrives med dette in mente. Herunder også, at indsatsplanernes behandling af nødvendighedskriteriet også inddrager grundvandsressourcernes betydning for kommunen og vandforsyningernes meget væsentlige rolle som aktør.

4. oktober 2017
Side 2 af 8

Nitratbelastning skyldes både kunstgødning og husdyrgødning. Vejledningen nævner mange steder udelukkende husdyrgødning. Der er brug for en samlet vejledning i vurdering af belastningen.

Afgrænsningen til godkendte pesticider bør udelades alle de steder, hvor der er tale om en vurdering af sårbarhed. Rent juridisk er der ikke noget i lovgrundlaget, der afgrænser kortlægningen til udelukkende at omfatte godkendte pesticider. Fagligt er fund af miljøfremmede stoffer generelt, både nitrat, pesticider og andre miljøfremmede stoffer en indikation på, at der er hydraulisk kontakt mellem en forureningskilde og et magasin. Dette er til hver en tid relevante data, når kommunerne skal vurdere, om der er behov for en indsats. Derfor bør der ikke vejledes i, at indsatsplanens detaljerede vurdering af behovet for beskyttelse kan afgrænses til nyere fund, fx godkendte pesticider. Slet ikke i betragtning af, at grundvandet ofte er årtier gammelt og at der kun analyseres for enkelte af de ca. 150 godkendte pesticider. Derfor er det skævt, at vejledningen fremhæver godkendte pesticider så ofte.

Detaljerede bemærkninger

Side 8: Kortgrundlag

Der henvises til, at styrelsen udarbejder vejledende kort om organisk gødning til indsatsplanlægning. Det er uklart for kommunerne, hvordan disse vejledende kort skal kunne benyttes i indsatsplanlægningen, da kortene ikke inddrager kunstgødning men kun organisk gødning. Derudover er kortene i 1x1 km grid, hvilket ikke på det niveau giver nogen umiddelbar brugbar viden i indsatsplanlægningssammenhæng. Dette er også kommenteret senere i sammenhæng med bemærkningerne til side 23. Vejledningen bør beskrive forudsætningerne for beregningen af kortet eller henvise til et sted, hvor det er nærmere beskrevet.

Vi vil foreslå, at der udarbejdes et kort med grundvandsdannelsen fra terræn til indvindingsmagasinet. Det nuværende kortgrundlag, som der henvises til, viser grundvandsdannelsen fra et magasin til et næste. Ikke grundvandsdannelsen fra terræn til relevant magasin. Kortet kan derfor ikke umiddelbart bruges til afgrænsning af områder, hvor der er brug for beskyttelse.

Side 9: 3.2.1 Generel og målrettet miljøbeskyttelse

Ideen med afsnittet er rigtig godt. Det er nyttigt med et afsnit, giver en bedre forståelse af hvad indsatsplanværktøjet er, og hvad kommunerne og statens opgaver er, når det handler om beskyttelse af grundvandet.

4. oktober 2017
Side 3 af 8

2. afsnit og 6. afsnit: "... udbringning af husdyrgødning og anden organisk gødning...." Dette bør udvides til alle dele af gødningsloven? Normgødskning omfatter også handelsgødning, som iøvrigt ikke nævnes i vejledningen.

7. og 8. afsnit vedrørende målrettet pesticidindsats

Godt at det tydeliggøres, at den målrettede grundvandsbeskyttelse supplerer den generelle regulering, og at kommunerne vurderer nødvendigheden.

Side 11. 3.5.1 2. afsnit, "... områder med grundvandsdannelse offentligt tilgængelige på Danmarks Miljøportal via MiljøGIS, ud fra hvilket kommunen lokalt kan vurdere om et område har stor grundvandsdannelse."

Vi vil foreslå, at der udarbejdes et kort med grundvandsdannelsen fra terræn til indvindingsmagasinet. Det er netop det, der er brug for. Det her nævnte kort siger ikke noget om arealets/terrænets grundvandsdannelse. Kun noget om grundvandsdannelsen fra et område i et grundvandsmagasin til et andet grundvandsmagasin. Kortet kan bruges til at sige noget om magasinsammenhæng.

Side 12: Koordinationsforum

"Kommunalbestyrelsen har pligt til at nedsætte et koordinationsforum til udarbejdelsen af indsatsplaner..." Der bør tilføjes "...et koordinationsforum til at bistå sig med udarbejdelsen af indsatsplaner..." (Det står også lidt længere nede)

Vores samarbejdspartnere – især vandværker og landbrug - efterspørger, at der laves en figur med tidsplan/rækkefølge for indsatsplanlægningsprocessen, inklusive aktiviteter og milepæle. Kunne dette være en mulighed i vejledningen?

Side 12-13: 3.7.1 Indsatsplaner inden for indsatsområder og 3.7.2 Indsatsplaner uden for indsatsområder.

Der beskrives en hel del om faglig belæg mv for indsatsplaner uden for indsatsområder. Det kan misforstås som at der ikke kan laves indsatser inden for indsatsområder eller at de faglige krav ikke er de samme. Afsnittene kan evt. omstruktureres, så det bliver tydeligt, at der kan gennemføres indsatser både inden for og uden for indsatsområder. Dette vil få vejledningen til at være mere sammenhængende i forhold til formuleringen om at kommunen skal vurdere den samlede trussel for grundvandsressourcen i OSD.

Fund af miljøfremmede stoffer generelt, både nitrat, pesticider og andre miljøfremmede stoffer er indikation på, at der er hydraulisk kontakt mellem en forureningskilde og et magasin. Disse faglige data er til hver en tid relevante data, når kommunerne skal vurdere, om der er behov for en indsats. Derfor bør der ikke lægges op til at man kun ser på nyere fund, fx godkendte pesticider. Slet ikke i betragtning af, at grundvandet ofte er årtier gammelt. Derfor er det skævt, at vejledning fremhæver godkendte pesticider så ofte. Af-

grænsningen til godkendte pesticider bør udelades alle de steder, hvor der er tale om en vurdering af sårbarhed. Generelt vil det for både pesticider og andre miljøfremmede stoffer være fagligt korrekt at inddrage alle data. Både fund af tidligere og aktuelt anvendte stoffer. Afgrænsningen til godkendte pesticider bør udelades på side 13, side 22 og side 25.

4. oktober 2017
Side 4 af 8

Side 13: Særlig stor grundvandsdannelse og Side 14: Statens kort over grundvandsdannelse

Se tidligere bemærkninger

Side 14: Indsatsplaner skal ikke dække hele OSD

Det beskrives, at der, som udgangspunkt ikke er behov for, at en indsatsplan dækker hele OSD. Men der er en række retningslinjer indenfor OSD (og udenfor indsatsområder), som bør være med i en indsatsplan. Disse beskrives bl.a. i afsnit 4.2.5.1 og 4.2.5.2, hvor der er oplyst en række af disse retningslinjer, som bør gælde for hele OSD. Det er vigtigt, at indsatsplanen er helhedsorienteret og ikke kun forholder sig til nitrat eller pesticider, men også f.eks. byudvikling og miljøgodkendelser til erhverv. Det er svært at lave en vurdering af hele trussel for grundvandsressourcen for alle forureningskilder, hvis det kun er indenfor indsatsområderne, kommunen laver en vurdering. Indsatsområderne er som regel kun en lille del af et indvindingsoplande eller OSD.

Side 15: 3.9.1 Særligt om sprøjtemidler

Afsnittet omhandler kommunernes mulighed for at anvende § 26 a. Det anføres, at der er mulighed for dette uden for SFI. Vi forstår det som en præcisering af, at der er mulighed for at anvende denne paragraf både inden for og uden for SFI og det kunne evt. fremhæves ved at vende sætningen om og tilføje at det gælder både inden for og uden for SFI.

Side 23: særlig om nitrat

Der henvises til at udlæg af husdyrefæcesafgrøder målrettet i kystoplande skulle medvirke til en generel beskyttelse af grundvandet. Det er lidt uklart, hvordan dette kan lade sig gøre, da grundvandsdannelse som regel ikke sker i områder med afvanding til kyster og overfladevand.

Bemærkninger vedr. at nævne både kunstgødning og organisk gødning, se ovenfor.

Side 24: Vejledende kort om organisk gødning til indsatsplanlægning

Igen, som tidligere beskrevet, er det i kommunernes indsatsplaner vigtigt, at der også tages højde for den uudnyttede kunstgødning, som bliver udbragt. Det er derfor lige så vigtigt med den viden, som landbrugsstyrelsen sidder inde med i forhold til udbringning af kunstgødning, som den viden de kommunale landbrugsmedarbejdere sidder inde med. Særligt efter den nye

landbrugsreform, hvor markdrift er udskilt fra den kommunale miljøgodkendelse.

4. oktober 2017
Side 5 af 8

Da vi havde planteavlsreglen som virkemiddel var det tydeligt, at planteavlbrug også kan have en meget høj udvaskning. Husdyrproduktionen udgør kun en delmængde af kvælstofoverskuddet. Hvis der hvert år blev offentliggjort tilsvarende kort over udvaskningen på baggrund af registerdata (glr osv), ville det give mening samlet set.

Side 24 4.2.4.2 Særligt for sprøjtemidler

"Kommunen skal i indsatsplanen for et indsatsområde inden for et sprøjtemiddelfølsomt areal specifikt forholde sig til, hvilke aktuelle anvendelser af sprøjtemidler der udgør en risiko for grundvandet."

Der kan være situationer, hvor kommunerne skal tænke længere frem idet kommunerne iht § 26 a kan "...pålægge ejeren af en ejendom i området de rådighedsindskrænkninger eller andre foranstaltninger, som er nødvendige for at sikre nuværende eller fremtidige drikkevandsinteresser mod forurening med nitrat eller pesticider".

Måske kunne man ændre teksten, så der i stedet for "hvilke aktuelle anvendelser af sprøjtemidler der udgør en risiko for grundvandet", står "hvilke arealer, der skal sikres af hensyn til nuværende eller fremtidige drikkevandsinteresser "

På siden 25 står, at "Kommunen skal i sin vurdering som udgangspunkt ikke inddrage den naturlige beskyttelse af vandressourcen, da dette indgår i vurderingsgrundlaget for udpegning af indsatsområderne under den statslige grundvandskortlægning".

Det skal man jo netop i SFI, jf næste afsnit hvor der står, at Statens vurderingsgrundlag baserer sig på data ned til en meters dybde?

Her mangler en kommentar om at, SFI for ler-jord ikke er udpeget og at Staten kun har inddraget den øverste meter jordlag og arealanvendelsen ved udpegningen.

Side 25. Kravet om detaljeret opgørelse over behovet for beskyttelse

Det er efter lovgivningen et krav, at en indsatsplan indeholder en detaljeret opgørelse over behovet for beskyttelse, jf. indsatsplanbekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 5. For så vidt angår sprøjtemidler er det ikke muligt, som for nitrat, at opgøre udvaskningen til grundvandet. Derfor forventes kravet for så vidt angår sprøjtemidler opfyldt ved, at en kommune ved en konkret vurdering forholder sig til nuværende og mulig fremtidig arealanvendelse og anvendelsen af sprøjtemidler inden for et indsatsområde.

Godt afsnit og godt at det præciseres, at kommunen skal forholde sig til nuværende og fremtidig arealanvendelse. Evt. skal formuleringen sidst i sætningen "og anvendelsen af sprøjtemidler indenfor et indsatsområde" udelades, hvis der her kun tænkes på § 13 områder (lidt uklart om §13 a udpegninger også betragtes som indsatsområder i denne vejledning.)

4. oktober 2017
Side 6 af 8

Side 26: Vurdering af forskellige anvendelser af sprøjtemidler

Vi er ikke enige i, at det i vejledningen beskrives, at det er vanskeligt at føre tilsyn i forhold til privates brug af pesticider. Det kan sagtens lade sig gøre, idet der allerede er erfaringer med det. Det kan være et stort arbejde, men ikke vanskeligt. Det er vigtigt, at grundvandsbeskyttelse er helhedsorienteret. Det nytter ikke noget, at på et givet areal, som er følsomt overfor brugen af pesticider, at der gives påbud til en erhvervsdrivende landmand, men husejeren ved siden af "slipper", fordi det er vanskeligt at føre tilsyn. Pesticider opfører sig ens på vej til grundvandet, om det bruges af husejeren eller landmanden, er risikoen den samme. Det er ikke nødvendigvis altid nok at basere en indsatsplan på, at en anbefaling til husejere er tilstrækkelig beskyttelse af grundvandet.

Side 27: "dog vurderes risikoen fra de gartnerier, som er lukkede systemer, at være ubetydelig"

Nedsivningen er umiddelbart ubetydelig ift de andre jordbrugsbrancher, hvor pesticiderne udledes direkte på jorden. Ved spild og uheld kan risikoen fra lukkede systemer også være til stede, det gælder også for andre virkeshedstyper. Så måske kunne man skrive nedsivning i stedet for risiko?

Side 27: " For så vidt angår pladser til vask og påfyldning af sprøjter, der bruges til at udbringe sprøjtemidler, er der regler, som skal sikre, at man undgår spild, der måske kan føre til forurening af grundvandet" Reglerne kan ikke helt sikre at man undgår spild - det er jo netop uheld. Kunne man i stedet skrive, at hensigten er så vidt muligt at forebygge spild?

Side 27 fund af forbudte pesticider "ikke umiddelbart kan tages som dokumentation for, at der på de pågældende arealer er en særlig risiko for udvaskning af sprøjtemidler til grundvandet. Kommunerne bør derfor ikke isoleret set bruge fund af disse stoffer i sin vurdering af behovet for beskyttelse i et indsatsområde." Det er rigtigt, at det ikke isoleret set er et argument, men det er dog rigtig vigtigt at have med, at opgørelser i bl.a. Skanderborg og Aarhus Kommuner viser, at der er et sammenfald mellem fund af godkendte og forbudte stoffer. Så i sårbarheds- og risikovurdering i en indsatsplan er det vigtigt at have alle data med.

Side 27 " Ikke-regelret anvendelse af sprøjtemidler skal som udgangspunkt ikke indgå..." Det er nævnt flere steder i vejledningen, at der kan ske spild og uheld. Dette er ikke omfattet af regelret anvendelse. Kunne man evt tilføje, at kommunerne kan overveje, om det er nødvendigt med foranstaltninger ift spild og uheld ud over regelret anvendelse?

Side 28 første to afsnit øverst om indsats i byer. Vi vil foreslå at sårbarheden i byer præciseres her, fx kunne man bruge formulering fra afsnit 3.7.

..."kommunen desuden inddrage en vurdering af sårbarheden ...Det kan fx være relevant, hvor kommunen har andre oplysninger om jordbundsforholdene, ...(hvis fx der er fjernet overjord i et område).

4. oktober 2017
Side 7 af 8

Side 40: Kapitel 6.1 Gennemførelse

Citat: "En vandforsyning kan vælge frivilligt at gennemføre dele af indsatsplanen, men er ikke forpligtet til dette, da vandforsyningsselskabet er et privatretligt selskab, og derfor ikke kan forpligtes til at gennemføre kommunens indsatsplan. Kommunalbestyrelsen kan dermed ikke i indsatsplanen pålægge almene vandforsyninger at forhandle dyrkningsaftaler eller gennemføre kampagner. Indsatsplanen kan omvendt heller ikke forhindre den almene vandforsyning i at udføre tiltag omfattet af indsatsplanen, jf. lovens § 13 d, stk. 1."

Det er rigtig fint, at dette nu er klart og tydeligt beskrevet i vejledningen. Det har dog den følgerkning, at kommunerne aldrig økonomisk er blevet kompenseret for denne opgave. Jf. lovforslag LF 56 af 1998/99 er det beskrevet, at der skal laves en senere opgørelse over de udgifter amterne (senere kommuner) havde til at gennemføre indsatsplanerne. Det betyder, at mange kommuner selv skal dække udgifter til indgåelse af frivillig aftaler, erstatningsfastsættelse, tinglysning, tilsyn mm.

Der er flere afsnit, der afspejler, at planerne skal revideres ved væsentlige ændringer i forudsætningerne. Det fremgår endnu tydeligere i denne vejledning end det har gjort i den tidligere vejledning.

De sidste års lovændringer har imidlertid også vist, at der bør ske en jævnlig opdatering af indsatsplanerne, fx.

- Miljøstyrelsen ændringer i kortlægningspraksis, fx SFI, NFI
- Der vedtages anden lovgivning, som kræver revision af indsatsplanerne – fx landbrugspakken
- Staten forventer selv at foretage ændringer i grundlaget for indsatsplanerne. Fx OSD revisioner i 2026.

Der bør i forbindelse med lovændringer laves vurderinger af, hvilken betydning det har for allerede vedtagne indsatsplaner. F.eks. havde vedtagelse af lovkomplekset som følge af landbrugspakken en betydning for flere allerede vedtagne indsatsplaner. Da den daværende regulering af kvælstofudvaskning via miljøgodkendelse var en vigtig del af nitratindsatsen.

På side 44 står, at de relevante data kan i vidt omfang findes i rapporterne fra den statslige grundvandskortlægning. Den statslige grundvandskortlægning indeholder en stor mængde data, men data er på et detaljeringsniveau, som kræver, at kommunerne omsætter data til lokalt behov. Data er ikke konkrete nok til at lave en konkret vurdering. Fx nitratbelastning er vurderet

på overordnet niveau i kortlægningerne. Kommunerne mangler finansiering af denne supplerende kortlægning.

4. oktober 2017
Side 8 af 8

Side 47: Revision af planer

Citat: "Indsatsplanbekendtgørelsen indeholder ikke en pligt for kommunerne til at revidere allerede vedtagne indsatsplaner med en fast kadence. Kommunerne er imidlertid omfattet af en almindelig forvaltningsretlig pligt til at holde kommunens indsatsplanlægning a jour, når der opstår situationer, som på væsentlig måde påvirker grundlaget for indsatsplanen. Ændringer kan indholdet i en vedtagen indsatsplan."

Det er ikke nævnt, hvordan disse revisioner finansieres. Man skal lede flere forskellige steder for at få overblik over finansiering af indsatsplanerne. Afsnit 3.12 "Finansiering af indsatser omkostninger" relaterer sig udelukkende til miljøbeskyttelseslovens § 26 a, hvor kommunen som udgangspunkt skal betale, men kan beslutte, at vandforsyningerne betaler, hvis den har fordel af indsatsen. I afsnit 6.5 "Erstatning for rådighedsindskrænkninger - § 26 a" omhandler ligeledes finansiering af f.eks. dyrkningsrestriktioner, og mere udførligt end i 3.12. I afsnit 6.6 "Rådighedsindskrænkninger – miljøbeskyttelseslovens § 24". Her omtales, at det, ved rådighedsindskrænkninger efter § 24, er vandforbrugerne der skal betale en eventuel erstatning.

Det er derfor vigtigt, at man forholder sig til kommunerne fremtidige finansiering til løbende revidering af indsatsplaner.

Side 48 6.8 Klagemuligheder

En beskrivelse af klagemuligheder ift erstatning kan overvejes?

Med venlig hilsen

Gitte Normand Andersen
Teamleder

Eike Stubsgaard
Cand.techn.soc

Miljøstyrelsen
mst@mst.dk
SVANA-400-00026

Landbrug & Fødevarer FmbA

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000
F +45 3339 4141
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Hørings svar fra L&F vedrørende "Udkast til vejledning om indsatsplaner"

Miljøstyrelsen har sendt Udkast til vejledning om indsatsplaner i høring 5. september 2017 med høringsfrist senest 4. oktober 2017. Vejledningen er revideret i forhold til den nuværende version fra 2015 på en række punkter og henvender sig til kommuner, der skal udarbejde indsatsplaner efter lov om vandforsyning § 13 og § 13 a, primært med fokus på kommunernes arbejde, hvor vejledningen særligt bør beskrive de juridiske og praktiske problemstillinger, der måtte opstå under indsatsplanlægningen.

Formålet med vejledningen må være, at lovgivningen fortolkes og forvaltes på en ensartet vis ved de udøvende kommuner. Landbrug & Fødevarer er af den opfattelse, at det langt fra er praksis i dag. Vi har derfor stor opmærksomhed på denne vejledning. Vi oplever, at kommuner har vidt forskellige indhold og miljømål i indsatsplaner på trods af, at den faglige og forsyningsmæssige udfordring på de afgørende træk er enslydende. Det er undergravende for landmændenes retssikkerhed og stærkt utilfredsstillende, at der kan være så stor forskel i indholdet af indsatsplanerne kommunerne imellem. Indsatsplanlægningen må tage sit udgangspunkt i faglige problemstillinger og ikke være drevet af kommunalpolitiske holdninger. Særligt i forhold til anvendelse af plantebeskyttelsesmidler er det Landbrug & Fødevarers opfattelse, at der i kommunerne generelt mangler en faglig indsigt i Miljøstyrelsens godkendelsesordning for pesticider, og vi er derfor også tilfredse med, at der i vejledningen er lyttet til vores ønske om at tydeliggøre dette.

Landbrug & Fødevarer har givet indspil til vejledningsarbejdet, allerede da den nye bekendtgørelse blev udstedt og under præ-høringen ved interessenterne. Vi finder, at nærværende udkast til vejledning om indsatsplaner på mange områder er en betydelig forbedring i forhold til den tidligere udgave, ved at det nu er slået fast:

- at kommunen skal lægge den generelle miljøbeskyttelse til grund, før supplerende indsatser overvejes, og at Miljøstyrelsens godkendelsesordning for pesticider dækker 90-95 % af de danske sand- og lerjorde. Risikoen for en forurening i de resterende 5-10 % er uvis og skal vurderes konkret
- at forsigtighedsprincippet er en del af Miljøstyrelsens godkendelsesordning for pesticider, og at princippet ikke er tiltænkt at indgå i kommunale afgørelser
- at statens udpegning af sårbare arealer ikke alene kan bruges som grundlag for pålæg om pesticidfri drift
- at fund af forbudte midler ikke kan danne fagligt grundlag for vurderingen af behovet for beskyttelse
- at kommunen skal foretage en konkret vurdering af årsagssammenhæng mellem fund af plantebeskyttelsesmidler og kilder til forurening
- at påbud udstedt på baggrund af utilstrækkelig sagsbehandling er ugyldige

Det er dog stadig bydende nødvendigt, at der foretages konkrete præciseringer af den generelle regulerings rækkevidde således, at behovet for særlige supplerende indsatser tydelig afgrænses til situationer, hvor den generelle regulering ikke vurderes at være tilstrækkelig. Vores bidrag, se nedenstående, skal ses i denne sammenhæng.

Overordnet er der behov for:

- 1) At vejledningen præciserer de grundlæggende krav for påbud af rådighedsindskrænkninger. Herunder især at der skal være tale om at sikre mod forurening.
- 2) At vejledningen generelt afspejler det gældende proportionalitetsprincip, som kommunerne er underlagt.
- 3) Desuden har vi et særligt ønske til nærmere begrundelse for, at indsatser i forhold til anvendelse af plantebeskyttelsesmidler målrettes områder med stor grundvandsdannelse.
- 4) Slutteligt har vi en række tekstspecifikke bemærkninger.

Ad 1. Vejledningen mangler at beskrive, hvad der nærmere menes med forurening i henhold til Miljøbeskyttelseslovens § 26 a, og hvad det betyder i forhold til nitrat og pesticider. Det er ikke i vejledningen nærmere angivet, hvordan "forurening" defineres i praksis. Det må efter Landbrug & Fødevarers opfattelse have formodningen imod sig, at der definatorisk er tale om en forurening omfattet af henholdsvis Miljøbeskyttelseslovens § 24 eller § 26a, hvis der er konstateret fund af forbudte midler eller midler under den fastsatte grænseværdi i et prøveudtag. Det er efter Landbrug & Fødevarers opfattelse helt afgørende for at sikre en ensartet praksis og juridisk korrekt afgørelse, at kommunerne har samme forståelse af et så centralt begreb som "forurening", inden begrebet bruges som fagligt argument til et påbud i relation til godkendte plantebeskyttelsesmidler og kvælstofgødning.

Forureningsbegrebet i forhold til pesticider

Landbrug & Fødevarer finder, at det er positivt, at det fremgår af udkastet, at pesticider kun kan godkendes, når årgennemsnittet for udvaskning er under 0,1 µg/l ud af rodzonen. Implicit af dette forhold må man videre konkludere, at fund under 0,1 µg/l i grundvand ikke kan danne fagligt grundlag for rådighedsindskrænkninger. Således finder vi behov for, at vejledningen forbedres ved at lave et "flowchart" eller en tjekliste med forhold, som skal være opfyldt, førend der skrives til rådighedsindskrænkninger på dyrkningsfladen. Heri bør det klart fremgå, hvilken koncentration i grundvandet af godkendte pesticider (over 0,1 µg/l), der kunne indikere et behov for en særlig indsats. Selve indsatsen skal herunder altid kobles i forhold til den konkrete sandsynliggjorte årsag til forurening. Desuden bør fund over grænseværdien på 0,1 µg/l altid følges op med supplerende analyser, hvor der gennemgås følgende:

- a) er der tale om punktkildeforurening
- b) forbigående faner af et pesticid fra tidligere tiders brug, hvor der siden oprindelig godkendelse er indført restriktioner på brugen, fx bentazon
- c) utætte borerør, hvor der kan ske nedsivning af vand fra overfladen. Det gælder bl.a. for en del fund af glyphosat
- d) generel måleusikkerhed og en vurdering af, om der er tale om "falsk positive". Eksempelvis ved, at man får genanalyseret vandprøverne eller udtaget nogle flere prøver, hvis der er tale om et enkelt fund over grænseværdien i en række af analyser, hvor der ellers ellers ikke er fundet noget. Et eksempel: I Mjæng Dam indvindingsområde har man udelukkende ét fund af pesticider, hvor det "målte indhold" på 0,011 µg/l, som ligger væsentligt under den usikkerhed, hvormed det er målt.

Laboratoriet har oplyst, at usikkerheden på en sådan måling er 0,02 µg/l. Dertil kommer, at der er en vis statistisk sandsynlighed for, at man også indenfor den angivne usikkerhed finder såkaldte "falsk positive".

Forureningsbegrebet i forhold til nitrat

På side 42 i tredje afsnit fremgår at, "Der kan kun pålægges rådighedsindskrænkninger eller andre foranstaltninger, hvis det er nødvendigt for at opfylde målet med indsatsplanen."

Landbrug & Fødevarer er ikke enige i denne fortolkning af lovbestemmelsen. Ifølge lovbestemmelsen kræves det bl.a., at rådighedsindskrænkningerne er nødvendige for at sikre drikkevandsinteresserne mod forurening med nitrat eller pesticider. Som anført indledningsvist skal der altså være tale om sikring mod forurening. Man kan derfor ikke benytte lovbestemmelsen til at opfylde et hvilket som helst miljømål vedtaget i en indsatsplan.

I forhold til nitrat bør det fremgå tydeligt af vejledningen, at grænseværdien er 50 mg nitrat/l (som bl.a. fastslået i miljømålsloven), og at grundvand med et nitratindhold under grænseværdien derfor ikke anses som forurenat. Det er således alene i den situation, hvor det konkret er tilstrækkeligt sandsynliggjort, at oplandets samlede nitratudvaskning i grundvandet vil overstige 50 mg nitrat/l, at lovbestemmelsen kan finde anvendelse. Bestemmelsen kan altså ikke benyttes til at opfylde et miljømål, der går videre end 50 mg nitrat/l.

Ad 2) Når der i vejledningen beskrives en række indsatser som eksempler på foranstaltninger kommunerne kan benytte, er det vores opfattelse, at vejledningen - ligesom kommunerne - skal starte med den mindst indgribende foranstaltning og derefter gå videre i intensitet. Der findes i vejledningen flere eksempler på, at man starter med at opremse dyrkningsrestriktioner eller forbud og længere nede finder betydeligt mindre bebyrdende og vidtgående indsatser, som fx overvågning. Det nuværende udkast giver derfor læseren et indtryk af, at valg af virkemidler kan ske vilkårligt, og at man ikke skal starte med at overveje, om mindre vidtgående foranstaltninger er tilstrækkelige.

Ad 3) Særligt ønske til faglig udredning

Landbrug & Fødevarer vil gerne anmode om en grundig videnskabelig redegørelse på, hvordan en stor grundvandsdannelse kan have betydning for behovet for beskyttelsesindsats. Vi er af den opfattelse, at en stor grundvandsdannelse også vil medføre en større fortynding af eksempelvis nedrivende pesticider. Desuden kan pesticider ikke godkendes, såfremt udvaskning ud af rodzonen overstiger drikkevandsreglerne, så det er for os uforklarligt, hvordan en stor grundvandsdannelse kan hæve koncentrationen af et givet stof fra udgangen af rodzonen til grundvandsmagasinet.

Såfremt den videnskabelige redegørelse påviser, at en stor grundvandsdannelse ikke medfører en større risiko forurening af grundvandet med pesticider, forventer Landbrug & Fødevarer, at vejledningen tilrettes de steder, hvor argumentet anvendes fx afsnit 3.7.2.

Ad 4) Specifikke bemærkninger til udkastet:

Nedenstående følger konkrete bemærkninger til teksten på de anførte sider:

Side	Bemærkning
10. 2. afsnit	Det bør tilføjes, at Miljøstyrelsen iværksætter nærmere undersøgelse, som kan resultere i, at et godkendt stof bliver forbudt, hvis det mod forventning bliver fundet i koncentrationer over grænseværdien, eksempelvis GRUMO.
10. 4. afsnit	Den foreslåede tekst bør tilføjes ordene: kan være. Altså: Den målrettede grundvandsbeskyttelse supplerer den generelle regulering, og sker, hvor der er behov for en særlig indsats til sikring af drikkevandsinteresserne inden for OSD og indvindingsoplande. Den målrettede grundvandsbeskyttelse gennem indsatsplaner i henhold til vandforsyningsloven kan bl.a. ske i indsatsområder, hvor der trods den naturgivne beskyttelse og de generelle beskyttelsestiltag alligevel kan være behov for en "særlig indsats" til sikring af drikkevandsinteresserne. Indsatsområder identificeres gennem den statslige grundvandskortlægning.
11. 5. afsnit	Den foreslåede tekst bør tilføjes ordene: kan være. Altså: Staten udfører en kortlægning af de nuværende og fremtidige drikkevandsinteresser, kaldet den statslige grundvandskortlægning. Grundvandskortlægningen udføres i OSD og indvindingsoplande. Inden for disse områder udpeger miljø- og fødevarerministeren de delområder, som kan være særligt følsomme overfor en eller flere typer af forurening. Inden for de følsomme indvindingsområder udpeger miljø- og fødevarerministeren på baggrund af en vurdering af arealanvendelsen, forureningstrusler og den naturlige beskyttelse af vandressourcerne, de områder, hvor en særlig indsats til beskyttelse af vandressourcerne er nødvendig til sikring af drikkevandsinteresserne.
12. 9. afsnit	Forslag til tilføjelse til teksten: Indsatsområder er områder, hvor der på baggrund af en vurdering af arealanvendelsen, forureningstrusler og naturlig beskyttelse af vandressourcerne kan være et behov for en særlig indsats for at sikre drikkevandsinteresser.
13. 4. afsnit	Henvisningen til afsnit 3.11 må skulle ændres til afsnit 3.10.
13. 6. afsnit	I anden linje påstås "peger på behovet" ændret til "viser et behov". Det begrundes med, at der ikke skal vedtages en indsatsplan, før der er konstateret et behov for en sådan. I tredje dot omtales "fund af nitrat". Nitrat kan formentlig altid findes i et eller andet omfang. Teksten bør ændres til "fund af nitrat i betydeligt omfang".
13. sidste afsnit	Her er behov for en faglig vurdering af, om det er korrekt, at der skal ses bort fra, at koncentrationen er den samme i de to situationer.

14. 1. afsnit	Sidste punktum om, at kommunen kan foretage en vurdering af, om grundvandsdannelsen på et areal er særlig stor, påstås udtaget. Sætningen giver indtryk af, at kommunen er frit stillet til at nå til et resultat om, at der er tale om en stor grundvandsdannelse. Hvis der skal medtages tekst herom, må den indeholde noget om, hvornår der kan være tale om stor grundvandsdannelse.
14. 2. afsnit	I første linje skal "kan" ændres til "skal". I afsnittets sidste punktum skal teksten i parentes tilføjes: "efter udpegningen af SFI-området".
16. 3. afsnit	Denne tekst bør udvides, så der også for nitratfølsomme områder skal ske en vurdering i det konkrete tilfælde. Kortlægningen har mere karakter af en screening end af en reel dokumentation: Et indsatsområde inden for et nitratfølsomt område har en mulig følsomhed over for nitrat, og der kan derfor være behov for indsatser over for nitrat. Tilsvarende har et indsatsområde inden for et sprøjtemiddelfølsomt område en dokumenteret følsomhed over for sprøjtemidler. Indsatserne skal dog altid vurderes konkret i forhold til risikoen for forurening af drikkevandsressourcerne.
17. 2. afsnit	Dette afsnit omtaler 25 m zonen. Indholdet af miljøbeskyttelseslovens § 21 b, stk. 2, skal også omtales her.
18. næstsidsde afsnit	Teksten i dette afsnit påstås præciseret ved tilføjelse af: "om tilvejebringelse af indsatsplanen".
20	Vi savner en nærmere angivelse af, hvilke andre punkter der kan være indhold til en indsatsplan, og en understregning af, at en indsats skal være veldokumenteret.
21	Den indrammede tekst øverst på siden mangler i punkt 4 en tekst om, at det også skal fremgå, hvilket kriterie, der skal overvåges, og hvad der skal ske, hvis opstillede grænser overskrides.
22. 6. afsnit 2. prik	Det skal vel være dokumenteret, at der også er behov for en indsats dér, hvor man flytter den til.
22. sidste afsnit	Det afgørende er ikke, om der er fund, men størrelsen af verificerede fund, der kan danne grundlag for behovsvurderingen: Som grundlag for behovsvurderingen kan fx inddrages følgende forhold: - Grundvandsdannelsens størrelse, - Grundvandets transporttid til indvindingsboringerne, - Den naturlige beskyttelse af grundvandet (fx udtrykt som reduceret lertykkelse) - Indhold af nitrat, i dag godkendte sprøjtemidler eller andre miljøfremmede stoffer i grundvandet over grænseværdien, eller - Konsekvenser for vandforsyningsstrukturen ved en forurening af grundvandet.

23. 3. afsnit	Det er nødvendigt at understrege, at det er udvaskningen til grundvandet, der skal estimeres. Ikke udvaskningen fra rodzonen: Kommunalbestyrelsen skal inden for indsatsområdet angive en detaljeret opgørelse over behov for beskyttelse overfor nitrat. Dette kan f.eks. ske på baggrund af beregninger af nitratudvaskning til grundvandet. En beregning af kvælstofbalancen på arealerne kan alene være et første skridt i en sådan beregning, idet det langt fra er hele dette overskud, der ender i grundvandet, og det er nødvendigt med en individuel vurdering af eksempelvis størrelsen af denitrifikationen såvel i rodzonen som under rodzonen.
23. sidste prik i 4. afsnit	Det er ikke tilstrækkelig begrundelse, at nitratindholdet er stigende. Det skal også være over et uacceptabelt niveau - Øget monitoring og overvågning af grundvandsressourcen med henblik på eventuelt at kunne iværksætte indsatser senere, såfremt der er tegn på, at nitratindholdet i grundvandet er stigende og vil overstige Grundvandsdirektivets tærskelværdi på 37,5 kg/l.
24. 2. afsnit	Det er en alt for forenklet beskrivelse af skæbnen for kvælstoffet i organiske gødninger. For det første er udnyttelseskravet ikke alene førsteårsvirkning, men indeholder af praktiske årsager også virkningen i de følgende år. For det andet sker der også tab ved andet end udvaskning. Eksempelvis fordampning af ammoniak og øget denitrifikation.
24. 6. afsnit	Det bør i teksten om følsomme sandjorde fremgå, at kategorierne særligt følsomme, potentielt følsomme og mindre følsomme er slået sammen. Denne viden om forskel på følsomhed bør være til rådighed ved indsatsplanlægningen, da risikoen alt andet lige må være størst for de 20.000 ha særligt følsomme sandjordsarealer. (Se evt. tabel 1 side 18 i landbrugets vejledning version 3).
25. 3. afsnit	Der henvises her til ovenstående bemærkning (pkt 4) om vurderingen af betydningen af uændret koncentration. Altså om det er korrekt, at stor grundvandsdannelse udgør et problem.
25. 6. afsnit	Det er ikke arealanvendelsen i sig selv, der kan volde problemer. Derfor må det være risikoen for forurening, der skal mindskes: Kravet om detaljeret opgørelse over behovet for beskyttelse Det er efter lovgivningen et krav, at en indsatsplan indeholder en detaljeret opgørelse over behovet for beskyttelse, jf. indsatsplanbekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 5. For så vidt angår sprøjtemidler er det ikke muligt, som for nitrat, at opgøre udvaskningen til grundvandet. Derfor forventes kravet for så vidt angår sprøjtemidler opfyldt ved, at en kommune ved en konkret vurdering forholder sig til nuværende anvendelse af sprøjtemidler inden for et indsatsområde.

	Vejledningen nævner, at monitoringsresultater, herunder fund af godkendte sprøjtemidler i grundvandet, kan anvendes i vurderingen. Der bør tages det forbehold, at det skal være dokumenteret, at fund skyldes regelret anvendelse. Der er især mange fund af bentazon, som med stor sandsynlighed kan henføres til punktkilder, ligesom mange glyphosatfund kan henføres til utætte borerør.
30. tabel	Beredskab i tilfælde af uheld, eksempelvis en væltet sprøjte, er vigtigt og bør være et af forslagene til foranstaltninger. Der er gode eksempler på, at vandforsyninger har lavet aftaler med rådgivere fra landbrugets rådgivningsvirksomheder om at udføre rådgivning om indretning og drift af vaskepladser, herunder beredskab i forbindelse med uheld. I landbrugets vejledning har vi skrevet: Beredskab er ikke nævnt i listen for tiltag under sprøjtemidler. Når en sprøjte vælter, og sprøjtevæske løber ud af sprøjten, er det vigtigt med en hurtig indsats, så forureningen ikke spreder sig. Der er i pressen jævnligt eksempler på, at brandvæsnet med en hurtig indsats har formået at begrænse skaderne. Ved at bortskaffe forholdsvis begrænsede mængder jord har man undgået, at der er opstået en punktkilde. I boringsnære indvindingsområder vil det være oplagt med en særlig indsats rettet mod lodsejere, som udfører sprøjtearbejde, således at disse har et beredskab i forhold til uheld under sprøjtearbejde.
35. Næstsidsite linje	Det er fund af godkendte pesticider over grænseværdien, der kan begrunde en indsats: • Monitoringsresultater, herunder fund af godkendte sprøjtemidler i koncentrationer over grænseværdien i grundvandet.
27. 6. afsnit	Det er nødvendigt at skrive, at det kun er verificerede fund i grundvandsovervågningen, der kan indgå i beslutningsgrundlaget, jf. ovenstående generelle bemærkning.
29. 6. afsnit	Det bør kun være de behandlinger, der kan dokumenteres at være til "fare for forurening" af drikkevandet.
29 ff	Ud over de viste eksempler om formulering af påbud bør der også gives et eksempel på, hvordan man i indsatsplanen skal formulere "et overvågningsprogram". Derudover bør det klart formuleres, at det ikke er meningen, at en indsatsplan skal indeholde alle de angivne foranstaltninger, men et udvalg, og kun hvis der er dokumenteret et behov herfor.
31, sidste afsnit	Det bør klart fremgå, at der skal være dokumenteret et behov for en indsats, og at det ikke er noget, der kan indføres af politiske årsager. Såfremt der er et dokumenteret behov for lavere udvaskningsniveau end det, der opnås ved de generelle regler, kan kommunen angive som en retningslinje i hvilke situationer, områder og periode kommunen forventes at meddele påbud efter Miljøbeskyttelseslovens § 26 a eller indgå en dyrkningsaftale med den konkrete lodsejer.

36. afsnit 5.1.1	Der skal være et dokumenteret behov for en indsats, før man kan udarbejde udkast til foranstaltninger rettet mod den enkelte lodsejer. Senest et år efter miljø- og fødevareministerens udpegning af indsatsområdet skal kommunalbestyrelsen udarbejde et udkast til foranstaltninger, der er et dokumenteret behov for, rettet mod den enkelte lodsejer, jf. indsatsplanbekendtgørelsens § 3.
40. sidste afsnit	Det bør anføres, at man kun kan indgå sådanne frivillige ordninger, hvis der er en dokumenteret effekt af dem.
40. 4. afsnit	I tredje linje anføres, at klagen sendes til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Det er principielt korrekt, men det vil være mere oplysende, hvis det tilføjes, at klagen indgives ved anvendelse af digital selvbetjening.
43. Tekstboks	§2, stk. 3, bør teksten om, at der skal være tale om en stigende lændens suppleres med, at der også skal være tale om et forventet niveau, som overstiger tærskelværdien. Jf. bemærkningen til side 23.
44. 5. afsnit	Kommentar: Det er værd at bemærke præciseringen af, hvornår man kan anvende forsigtighedsprincippet.
47. 2. afsnit	I forlængelse af afsnittets sidste punktum ønskes det tilføjet, at kommunen, når den meddeler påbuddet eller forbuddet, skriftligt bør oplyse adressaten for afgørelsen om den nævnte frist på 4 uger.
47. 3. afsnit	I sidste punktum anføres, at spørgsmålet om erstatning kan påklages til taksationsmyndighederne. Det er ikke korrekt. Her skal i stedet medtages tekstindholdet fra miljøbeskyttelseslovens § 64, stk. 2: "I mangel af mindelig overenskomst om erstatningens størrelse indbringer kommunen sagen for taksationsmyndighederne."

Med venlig hilsen

Søren Thorndal Jørgensen og Nikolaj Ludvigsen
 Chefkonsulenter

Klima/Energi/Planter

D +4533394662
 M +4561240059
 E sthj@lf.dk

From: Kenn Bloch Mortensen / Region Nordjylland
Sent: Wednesday, October 4, 2017 1:18:12 PM (GMT+00:00)
To: MST Miljøstyrelsens hovedpostkasse
Subject: Høringssvar - Udkast til vejledning om indsatsplaner - (j.nr. SVANA-400-00026)

Kære Miljøstyrelse

Hermed genfremsendes høringssvar fra Region Nordjylland vedrørende Udkast til vejledning om indsatsplaner. Fremsendes med angivelse af j.nr. SVANA-400-00026.

Kære Miljøstyrelse

Bemærkning til Udkast til vejledning om indsatsplaner

I brev af 5. september 2017 orientere styrelsen om høring af udkast til Vejledning om indsatsplaner. Region Nordjylland har efter gennemlæsning af udkastet en enkelt bemærkning til vejledningen.

I Udkastet på side 33 - 34 er der i afsnit "4.2.7, Tidsplaner og ophævelse af tidligere indsatsplaner" en tabel 4 med udfyldelse af en tidsplan i en indsatsplan, som eksempel. I tabellen indgår en kolonne med "Tidsfrist" og en kolonne med "Forventet opfyldelse af miljømål", hvor bl.a. Regionens indsats skal anføres. I tabellen er der angivet et eksempel med en jordforurening - "Afværgeforanstaltninger og afværgepumpninger overfor forurening med klorerede opløsningsmidler", hvor der er anført en tidsfrist for indsatsen og en forventet opfyldelse af miljømål (.....forstået som angivet slut-år for opfyldelse af mål).

Vi finder naturligvis, at det er oplagt at Regionens indsats fremgår af tabellen. I eksemplet er der angivet et forventet afslutningstidspunkt for Regionens indsats. Region Nordjylland mener ikke, at det i denne sammenhæng er muligt, at angive et tidspunkt for afslutning af indsatsen. Vores begrundelse er, at der typisk vil være tale om komplicerede afværgetiltag med fx bortpumpning af forurenede grundvand, hvor det erfaringsmæssigt ikke er muligt at forudsige sluttidspunkt. Vi finder det således ikke hensigtsmæssigt, at angive detaljerede oplysninger om "Tidsfrist" for de enkelte jordforureninger, som det er fremhævet i tabellen i udkastet. Angivelse af årstal, som eksempel i tabellen i vejledningen, mener vi kan give anledning til misforståelse.

Med venlig hilsen

Kenn Bloch Mortensen
Kontorchef
tlf. 97648268
mobil 41620862
email kbm@rn.dk

Region Nordjylland
Regional Udvikling
Kontoret for Jordforurening og Råstoffer
Niels Bohrs Vej 30
9220 Aalborg Øst
www.rn.dk

From: Jørn K. Pedersen
Sent: Wednesday, October 4, 2017 3:49:16 PM (GMT+00:00)
To: MST Miljøstyrelsens hovedpostkasse
Subject: Høringssvar til udkast til Vejledning om indsatsplaner - ref. j.nr. SVANA-400-00026

Hermed nogle få bemærkninger til det foreliggende udkast til Vejledning om indsatsplaner:

Side 8 – kortgrundlag: Under andre relevante kort kan arealer kortlagt efter Jordforureningsloven evt. tilføjes (Miljøportalen)

Side 8 – primære aktører: Det kan overvejes at medtage regionerne på listen over primære aktører inden for området, da regionerne er kompetent myndighed for indsatsen overfor de jordforureninger, hvor der ikke er en forurener til at betale. Jordforureninger må antages at høre under begrebet 'alle relevante forureningstrusler' jf. side 9, 2. afsnit.

Side 12 – 3.6 Koordinationsforum, 1. afsnit: Det kan anføres, hvilke 'andre berørte myndigheder' der kan være tale om (Miljøstyrelsen, regionerne - er der flere?)

Side 15 – 3.9.2, 2. afsnit: Formuleringen 'Det er vigtigt, at kommunerne ikke anvender ressourcer på at sikre drikkevandsinteresserne mod f.eks. en nitratforurening, hvis der ligger en potentiel jordforurening og truer den samme ressource', er uheldig. Dels kan regionens indsats overfor jordforureningen blive prioriteret senere, dels kan manglende kommunal indsats medføre, at regionens indsats vil være spildt. Koordinering af kommunens og regionens indsats er derfor vigtig.

Side 20 – 4.1, sidste afsnit: Det er uklart, om oversigten også bør omfatte allerede udført indsats overfor jordforureninger.

Side 33-34 – tabel 4: 'Punktkilder' foreslås omdøbt til 'Jordforureninger'.

Side 34-35 – tabel 5: Nederste række 'Afværgeforanstaltninger på punktkildforureninger i alt' foreslås omdøbt til 'Indsats overfor jordforureninger'.

Venlig hilsen

Jørn K Pedersen
Civilingeniør
Regional Udvikling, Miljø og Råstoffer

E-mail: Joern.K.Pedersen@rsyd.dk
Mobil: 29201930

Regionshuset
Damhaven 12, 7100 Vejle
Telefon
76631000
www.rsyd.dk

Til Miljøstyrelsen

Hørings svar til udkast til vejledning om indsatsplaner

Generelle bemærkninger

Overordnet set er det godt med en opdatering af vejledningen om indsatsplaner som følge af ny lovgivning, bl.a. husdyrlovgivningen, planlægning inden for OSD samt ny indsatsplanbekendtgørelse.

Derudover er positivt, at kapitel 7 nu er indarbejdet i vejledningen. Desværre er pesticid- og nitratafsnittene stadig ikke samlet helt, og det giver en uoverskuelig vejledning, når man søger information til de konkrete indsatser.

Det er vigtigt at bemærke, at bl.a. Skanderborg Kommune er meget langt med indsatsplanlægningen, og det er derfor vigtigt med en balance i forhold til hvad man tilføjer og ændre i vejledningen af eksisterende tekst.

Det er generelt fin vejledning, der vil hjælpe os i det juridiske arbejde med indsatsplanerne, der er dog et stort praksis arbejde i planarbejdet, som vejledningen ikke giver en tilstrækkelig vejledning til. F.eks. kunne vejledningen suppleres med en figur over tidsplan/rækkefølge for indsatsplansprocessen aktiviteter og milepæle, som høring af direkte berørte parter, inddragelse af koordinationsforum, offentlig høring osv.

Vejledningen indeholder meget information om den generelle regulering og overvågning. Vejledningen kunne gøres kortere og mere overskuelig, hvis der i stedet for lange beskrivelse var henvisninger til hjemmesider med mere information om disse emner.

Det er meget vigtigt, at det er klart og tydeligt, at indsatsplaner skal forholde sig til alle forureningstrusler ikke kun pesticider eller nitrat. Det er vigtigt, at det er klart og tydeligt, at grundvandsbeskyttelse i Danmark er forebyggende og helhedsorienteret.

For os er det væsentligt, der er råderum i forhold til de konkrete vurderinger af behov for indsats overfor beskyttelse af grundvandet. Dette syntes vi stadig, der er rum for i vejledningen.

Det er vigtigt, at det er tydeligt i vejledningen:

Dato

4. oktober 2017

Sagsnr.: 09.08.00-P00-3-17

Din reference

Lone Kildal Møller

Tlf.: 87947758

Telefontider

Man – tir: 08.30 – 13.00

Onsdag: Lukket

Tor – fre: 08.30 – 13.00

Åbningstider

Man – tir: 10.00 – 13.00

Onsdag: Lukket

Tor: 10.00 – 17.00

Fre: 10.00 – 13.00

Teknik og Miljø
Miljøbeskyttelse
Skanderborg Fælled 1
8660 Skanderborg

www.skanderborg.dk

- at det er staten, der sikrer det generelle behov for beskyttelse af grundvandet, mens kommunerne (regionerne på jordforureningsområdet) i indsatsplanerne tager hånd om det konkrete, målrettede behov.
- at kommunerne har mulighed for at sikre grundvandet mod forurening af miljøfremmede stoffer, på trods af at staten endnu ikke for udpeget følsomhed overfor pesticider på alle jordtyper.
- at det i vejledningen er tydeligt beskrevet, at det er kommunerne, der er forpligtigede til at foretage en konkret vurdering af om en forurening udgør en risiko overfor grundvandet.

Der står i vejledningen, at inden for indsatsområderne er kortlægningen tilstrækkelig som grundlag for indsatsplanlægningen, og kommunerne behøver ikke at foretage yderligere undersøgelser (side 13). Det er en god og rigtig konstatering, at det ikke er kommunens opgave at genvurdere, om et sårbart område er sårbart. Men det er vigtigt at holde sig for øje, at statens kortlægningen omfatter mere end den geologiske undersøgelse. Det er derfor vigtigt, at ordlyden er rigtig. Kortlægningen i den brede forstand er ikke altid fyldestgørende til at kunne udarbejde en indsatsplan på alle dataområder, bl.a. i forhold til vurdering af nitratudvaskningen. Det bør understreges på side 13, hvilke konkrete data i kortlægningen, der er tilstrækkelige som grundlag for indsatsplanlægningen.

Vejledningen omtaler udelukkende husdyrgødning, hvilket måske vil give anledning til tvivl hos nogle kommuner, det vil være fint med en forklaring eller en henvisning til forklaring i vejledningen.

Fund af miljøfremmede stoffer generelt, både nitrat, pesticider og andre miljøfremmede stoffer er indikation på, at der er hydraulisk kontakt mellem en forureningskilde og et magasin. Dette er til hver en tid relevante data, når kommunerne skal vurdere, om der er behov for en indsats. Derfor bør der ikke lægges op til, som der gøres i vejledningen, at kommunerne i deres vurderinger kun skal se på nyere fund, f.eks. godkendte pesticider. Slet ikke i betragtning af, at grundvandet ofte er årtier gammelt, og der findes ikke tilstrækkelige analyseundersøgelser af godkendte pesticider. Derfor er det skævt, at vejledning fremhæver godkendte pesticider så ofte, især set i lyset af den seneste sag om chlordiazon.

Det bør være tydeligere, at indsatsplanerne er en afvejning af flere interesser herunder et hensyn til drikkevandsinteresserne. Formålet er at sikre drikkevandsinteresserne fremadrettet, og det gøres jo for at forbrugerne får rent vand i hanen, og fordi det kan betale sig samfundsmæssigt at beskytte grundvandet. Vi kan foreslå, at vejledningen gennemskrives med dette in mente.

Detaljerede bemærkninger

Side 8: Henvisningen til anden relevant lovgivning, vejledninger mm.

Der henvises til Naturstyrelsens og Miljøstyrelsens vejledningsnotat om sprøjtemidler af 2. september 2015. Her bør vel stå notat af 1. september 2015?

Dette notat beskriver rigtig godt den generelle og målrettede grundvandsbeskyttelse ift. pesticider, som gennemføres i Danmark. Det er ærgerligt, at notatet ikke er brugt mere direkte, da det var rigtig godt og klart formuleret.

Derudover henvises til, at styrelsen udarbejder vejledende kort om organisk gødning til indsatsplanlægning. Det er uklart for kommunerne, hvordan disse vejledende kort skal kunne benyttes i indsatsplanlægningen. Kortene er i 1x1 km grid, hvilket ikke på det niveau giver nogen umiddelbar brugbar viden i indsatsplanlægningssammenhæng. Dette er også kommenteret senere i sammenhæng med bemærkningerne til side 24. Vejledningen bør beskrive forudsætningerne for beregningen af kortet eller henvise til et sted, hvor det er nærmere beskrevet.

Side 8: Primære aktører

Der mangler at blive henvist til Regionerne, som også er en meget vigtig aktør i indsatsplansammenhæng, da jordforureningerne er vigtige at få håndteret, inden vi evt. pålægger arealrestriktioner overfor nitrat og pesticider.

Side 9: Formål med indsatsplanlægning

Det er rigtigt godt, at det er fremhævet, at indsatsplanen udarbejdes for alle relevante forureningstrusler, for således at sikre beskyttelse af drikkevandsinteresserne. Det vil være ønskeligt, at dette også blev fremhævet i forordet.

Side 9: 3.2.1 Generel og målrettet miljøbeskyttelse

Ideen med afsnittet er rigtigt godt. Det er nyttigt med et afsnit, giver en bedre forståelse af hvad indsatsplanværktøjet er, og hvad kommunerne og statens opgaver er, når det handler om beskyttelse af grundvandet.

Det beskrives ligeledes i vejledningen: "Udgangspunktet for den generelle regulering er et generelt højt beskyttelsesniveau. Som eksempel kan nævnes pesticidgodkendelsesordningen, hvor Miljøstyrelsen skønner, at den med sine restriktive kriterier sikrer mod uacceptabel risiko for grundvandsforurening med sprøjtemidler på 90-95 % af de danske sand- og lerjorde, mens risikoen for en forurening i de resterende 5-10 % ikke kan kvantificeres uden yderligere konkrete undersøgelser."

Der ville her være fint med en reference til, hvor vurderingen, at 90-95 % er beskyttet af via VAP markerne, stammer fra. I notatet fra 1. september 2015 er beskrevet, at GEUS vurderer, at VAP markerne repræsenterer 90 % af det dyrkede areal. I lovforarbejdet (LF 56 af 1998/99) blev det vurderet, at der var behov for en indsats i ca. 10-20 % af Danmarks arealer. Disse to tal er noget andet en ovenstående.

Yderligere beskrives " .. risikoen for en forurening i de resterende 5-10 % ikke kan kvantificeres uden yderligere konkrete undersøgelser". Menes der her, at kommunerne ikke på eksisterende datagrundlag fra grundvandskortlægningen på de resterende 5-10 % af arealerne kan foretages en konkret vurdering af risikoen for grundvandsforurening mod pesticider? Men at der skal foretages yderligere undersøgelse i form af mere dataindsamling og i så fald hvilken dataindsamling.

Side 12-13: 3.7.1 Indsatsplaner inden for Indsatsområder og 3.7.2 Indsatsplaner uden for Indsatsområder.

Der beskrives en hel del om faglig belæg mv for indsatsplaner uden for indsatsområder. Det kan misforstås som at der ikke kan laves indsatser inden for indsatsområder eller at de faglige krav ikke er de samme. Afsnittene bør evt. omstruktureres, så det bliver tydeligt, at der kan gennemføres indsatser både inden for og uden for indsatsområder. Dette vil få vejledningen til at være mere sammenhængende i forhold til formuleringen om, at kommunen skal vurdere den samlede trussel for grundvandsressourcen i OSD.

Side 13: Særlig stor grundvandsdannelse:

Det er uklart, hvad der ligger til grund for, at man med denne vejledning ændrer ordlyden af stor grundvandsdannelse til særlig stor grundvandsdannelse, når der skal foretages en vurdering af, hvor der kan komme en grundvandstruende arealanvendelse. Begrebet stor grundvandsdannelse stammer fra lovforarbejdet til indsatsplanlægning (LF 56 af 98/99). Der er ikke os bekendt andre steder nævnt noget om særlig stor grundvandsdannelse i forarbejder eller i faglige dokumenter om indsatsplanlægning. Vi kunne derfor rigtigt godt tænke os den faglige begrundelse for ændringen. Det er også blevet forespurgt tidligere af KL, da udkastet til vejledningen blev præsenteret for interessenterne.

Helt generelt er det et problem for os, hvis styrelsen ændrer betydningen af en så central tekst, når bl.a. Skanderborg Kommune er så langt i udarbejdelsen af indsatsplaner på det tidligere grundlag.

Der beskrives ikke yderligere i vejledningen eller andet sted, hvad forskellen på hvordan "begrebet" *stor grundvandsdannelse* i den gamle vejledning til forskel for *særlig stor grundvandsdannelse* i den nye vejledning skal forstås. Det gør det derfor vanskeligt som læser af vejledningen at vurdere, om det har en anden betydning.

Side 14: Statens kort over grundvandsdannelse

Vejledningen beskriver, at staten har udarbejdet et kort over grundvandsdannelse, som kommunerne kan ligge til grund i deres vurderinger af sårbarhed. Det er vores vurdering, at dette kort ikke umiddelbart kan bruges til at vurdere grundvandsdannelse på et areal. Kortet viser kun grundvandsdannelsen mellem de kortlagte magasiner, og ikke grundvandsdannelsen fra terræn til indvindingsmagasinet, hvilket er det, der reelt har betydning, når et areals sårbarhed skal vurderes.

Side 14: Indsatsplaner skal ikke dække hele OSD

Det beskrives, at der, som udgangspunkt ikke er behov for, at en indsatsplan dækker hele OSD. Men der er en række retningslinjer indenfor OSD (og udenfor indsatsområder), som bør være med i en indsatsplan. Disse beskrives bl.a. i afsnit 4.2.5.1 og 4.2.5.2, hvor der er oplyst en række af disse retningslinjer, som bør gælde for hele OSD.

Det er vigtigt, at indsatsplanen er helhedsorienteret og ikke kun forholde sig til nitrat eller pesticider, men også f.eks. byudvikling og miljøgodkendelser til erhverv. Det er svært at lave en vurdering af hele trussel for grundvandsressourcen for alle forureningskilder, hvis det kun er indenfor indsatsområderne, kommunen laver en vurdering. Indsatsområderne er som regel kun en lille del af et indvindingsoplande eller OSD. Derfor bør dette omformuleres i vejledningen, så det giver en bedre forståelse.

Side 15: 3.9.1 Særligt om sprøjtemidler

Afsnittet omhandler kommunernes mulighed for at anvende § 26 a. Det anføres, at der er mulighed for dette uden for SFI. Vi forstår det som en præcisering af, at der er mulighed for at anvende denne paragraf både inden for og uden for SFI og det kunne evt. fremhæves ved at vende sætningen om og tilføje at det gælder både inden for og uden for SFI.

Side 21: Miljømål

Der savnes et eksempel på en formulering af et miljømål, der er tilstrækkeligt ift. vandforsyningernes mulighed for at finansiere grundvandsbeskyttelse som følge af indsatsplanen. Dette var med i den tidligere vejledning med den gamle vandsektorlov. Der er stadig tvivl om, hvad kommunerne skal gøre for at sikre, at vandsektorselskaber kan få godtgjort deres udgifter til grundvandsbeskyttelse. Derfor kunne dette afsnit med fordel uddybes med de erfaringer, der allerede må være kommet siden den nye vandsektorlov er trådt i kraft.

Side 22: 4.2.3 Angivelse af de områder, hvor en indsats skal gennemføres

Her beskrives, at hvis et indsatsområde gennemskærer en markblok, kan kommunen vælge mellem 3 forskellige scenarier. Gælder dette også for matrikler/jordstykker? Hvilket er det vi i kommunerne oftest arbejder med frem for markblokke. Det er vigtigt, at det beskrives tydeligt. De to sidste scenarier bør have en udvidet forklaring, da de kan give anledning til forskellige fortolkning.

Side 23: særlig om nitrat

Hvorfor nævnes fosfor i en vejledning om indsatsplaner til grundvandsbeskyttelse. Det er normalt ikke et stof, der vurderes at udgøre en grundvandstrussel.

Økologi og landbrugspakken kan også give en merudvaskning af nitrat, hvorfor nævnes det ikke?

Der henvises til at udlæg af husdyrefæderafgrøder målrettet i kystoplande skulle medvirke til en generel beskyttelse af grundvandet. Det er lidt uklart, hvordan dette kan lade sig gøre, da grundvandsdannelse, som regel ikke sker i områder med afvanding til kyster og overfladevand. Dette kunne være dejligt med en tydeliggørelse af dette spørgsmål i vejledningen.

Der står videre på side 24: "Kommunerne er kompetent myndighed for godkendelse af husdyrbrug, så den relevante viden om tilstedeværelsen af forskellige typer af husdyrbrug er til stede i kommunen. Grundvandsmedarbejderne kan i samarbejde med husdyrgodkendelsesmedarbejderne i kommunen få overblik over evt. lokalisering af relevante husdyrbrug, planlagte udvidelser mv. inden for indsatsområderne, således at kommunerne bedst muligt anvender ressourcerne via indsatsplanen til at sikre drikkevandsinteresserne mod nitratforurening."

Det er uklart, hvad der menes her.

Side 25: Særligt om sprøjtemidler

Der står, at "Kommunen skal i sin vurdering som udgangspunkt ikke inddrage den naturlige beskyttelse af vandressourcen, da dette indgår i vurderingsgrundlaget for udpegning af indsatsområderne under den statslige grundvandskortlægning". Her mangler en kommentar om, at SFI for ler-jord ikke er udpeget, og at Staten har kun inddraget den øverste meter jordlag og arealanvendelsen ved udpegningen. Og at det derfor er nødvendigt at kommunerne foretager en konkret vurdering her.

Side 26: Vurdering af forskellige anvendelser af sprøjtemidler

Det er misvisende, at der i vejledningen beskrives, at det er vanskelig at føre tilsyn i forhold til privates brug af pesticider. Det er ikke vanskeligt. Det kan sagtens lade sig gøre, det er allerede erfaringer med i bl.a. Aalborg. Og det er der lagt op til i mange BNBO områder landet over. Det kan være et stort arbejde, men ikke vanskeligt. Det er utrolig vigtigt, at grundvandsbeskyttelse er helhedsorienteret. Det nytter ikke noget, at på et givet areal, som er følsomt overfor brugen af pesticider, at der gives påbud til en erhvervsdrivende landmand, men husejeren ved siden af "slipper", fordi det er vanskeligt at føre tilsyn. Pesticider opfører sig ens på vej til grundvandet, om det bruges af husejeren eller landmanden, risikoen er den samme. Det vurderes ikke umiddelbart, at en anbefaling til husejere er tilstrækkelig beskyttelse af grundvandet.

Afsnittet fremstår på nuværende tidspunkt som om, at styrelsen ikke anbefaler, at der laves indsatser i form af frivillige aftaler eller påbud om pesticidfri drift hos private husejere. Det er uheldigt.

Side 30: Vurdering af forureningsrisiko ud fra overvågningsdata

Det beskrives, at fund af forbudte pesticider "ikke umiddelbart kan tages som dokumentation for, at der på de pågældende arealer er en særlig risiko for udvaskning af sprøjtemidler til grundvandet. Kommunerne bør derfor ikke isoleret set bruge fund af disse stoffer i sin vurdering af behovet for beskyttelse i et indsatsområde." Det er rigtigt, at det ikke isoleret set er et argument, men det er dog rigtig vigtigt at have med, at opgørelser i bl.a. Skanderborg og Aarhus Kommuner viser, at der er et sammenfald mellem fund af godkendte og forbudte stoffer. Så i risikovurdering i en indsatsplan er det vigtigt at have disse opgørelser med.

Det beskrives yderligere, at ikke-regelret anvendelse af sprøjtemidler, som udgangspunkt ikke skal indgå i kommunens vurdering af behovet for indsats over for anvendelse af sprøjtemidler. Det er meget uklart, hvad der her menes. Særligt når teksten er skrevet i et afsnit om vurdering af forureningsrisiko ud fra overvågningsdata.

Side 39: 5.4.3 Forslag til indsatsplan vedtages indenfor to år

Vigtigt at beskrive, at fristen kun gælder for de af staten udpegede arealer, der er sket efter 27. juni 2016 (efter bekt. om indsatsplaners ikræfttrædningsbestemmelser).

Side 40: Kapitel 6.1 Gennemførelse

Citat: "En vandforsyning kan vælge frivilligt at gennemføre dele af indsatsplanen, men er ikke forpligtet til dette, da vandforsyningsselskabet er et privatretligt selskab, og derfor ikke kan forpligtes til at gennemføre kommunens indsatsplan. Kommunalbestyrelsen kan dermed ikke i indsatsplanen pålægge almene vandforsyninger at forhandle dyrkningsaftaler eller gennemføre kampagner. Indsatsplanen kan omvendt heller ikke forhindre den almene vandforsyning i at udføre tiltag omfattet af indsatsplanen, jf. lovens § 13 d, stk. 1."

Det er rigtig fint, at dette nu er klart og tydeligt beskrevet i vejledningen. Det har dog den følgevirkning, at kommunerne aldrig økonomisk er blevet kompenseret for denne opgave. Jf. lovforslag LF 56 af 1998/99 er det beskrevet, at der skal laves en senere opgørelse over de udgifter amterne (senere kommuner) havde til at gennemføre indsatsplanerne. Det betyder, at mange kommuner selv skal dække udgifter til indgåelse af frivillige aftaler, erstatningsfastsættelse, tinglysning, tilsyn mm.

Side 44: 6.4.2 Kommunalbestyrelsens vurdering af behovet for en indsats

Der skrives, at "det er ikke hensigten, at der skal meddeles et pålæg om rådighedsindskrænkninger på alle ejendomme, hvor der f.eks. er fundet miljøfremmede stoffer." Denne sætning giver anledning til misforståelser og afsnittet er generelt svært at forstå. Handler det om alle ejendomme, hvor er fundet miljøfremmede stoffer ved tilsyn eller undersøgelser, eller er det alle ejendomme inden for indvindingsoplande, hvor der er fundet miljøfremmede stoffer i grundvandet?

Side 47: Revision af planer

Citat: "Indsatsplanbekendtgørelsen indeholder ikke en pligt for kommunerne til at revidere allerede vedtagne indsatsplaner med en fast kadence. Kommunerne er imidlertid omfattet af en almindelig forvaltningsretlig pligt til at holde kommunens indsatsplanlægning a jour, når der opstår situationer, som på væsentlig måde påvirker grundlaget for indsatsplanen. Ændringer kan indholdet i en vedtagen indsatsplan."

Det er derfor utroligt vigtigt, at der i forbindelse med lovændringer laves grundige vurderinger af, hvad det har af betydning for allerede vedtagne indsatsplaner.

De sidste års lovændringer har imidlertid også vist, at der bør ske en jævnlig opdatering af indsatsplanerne, fx.

- Miljøstyrelsen ændringer i kortlægningspraksis, f.eks. SFI, NFI
- Der vedtages anden lovgivning, som kræver revision af indsatsplanerne – f.eks. landbrugspakken
- Staten forventer selv at foretage ændringer i grundlaget for indsatsplanerne. F.eks. OSD revisioner i 2026.

Det er derfor vigtigt. At man forholder sig til kommunerne fremtidige finansiering til løbende at revidere indsatsplaner.

Med venlig hilsen

Lone Kildal Møller
Geolog, Master i energi- og miljøret

Fredericia, den 4. oktober 2017

Høringssvar til udkast til Vejledning om indsatsplaner

Tak for muligheden for at komme med bemærkninger til udkast til vejledning om indsatsplaner, Jeres j.nr. SVANA-400-00026.

Indledende bemærkninger

Helt grundlæggende er det afgørende, at vejledningen tydeliggør følgende:

- 1) Kommunerne er ikke forpligtet til at lave en indsats, hvis de vurderer, at de generelle regler er tilstrækkelige.
- 2) En indsats kan være ekstraordinær eller intensiveret overvågning, herunder intensivering og opfølgning på data i Jupiter databasen med henblik på at vurdere, om der er behov for en lempet eller intensiveret indsats på et senere tidspunkt.
- 3) Hvis der endelig sker indgreb, så skal det ske med det mindst indgribende middel, så præcist og afgrænset som muligt. Der skal samtidig fastlægges betingelser for, hvornår et indgreb kan lempes eller ophæves.
- 4) Ethvert indgreb skal ske mod fuld erstatning og hvis indgrebet er på større arealer hos den enkelte, så skal der ske fuldstændig ekspropriation af hele ejendommen, hvis landmanden er indstillet på det.

De indsatsplaner kommunerne skal udarbejde ifølge vejledningen, har til formål at beskytte grundvandet, så vi i Danmark fortsat kan drikke vores grundvand sort set ubehandlet. Udfordringen er dog, at vi har et grundlæggende fejlfokus, hvor der hovedsageligt fokuseres på nitrat og pesticider fra landbruget.

Bæredygtigt Landbrug er selvfølgelig enige med Miljøstyrelsen i, at vi skal værne om vores grundvand. Det skal derfor også pointeres, at det rene grundvand netop findes under de dyrkede marker.

Reguleringen af pesticider bør følge den totalharmoniserede pesticidforordning. Ethvert indgreb, der går videre end forordningen er som udgangspunkt i strid med forordningen. Indgreb, der går videre end forordningen skal overholde de meget stramme krav, der gælder ved anvendelsen af forsigtighedsprincippet. Indgreb, der ikke er baseret på målinger og ikke udtrykker en konkret risiko vil altså være ulovlig. Derudover vil det være et krav, at eventuelle indgreb alene angår specifikke pesticider og ikke alle pesticider. Vores vurdering er, at der ved en saglig og faglig vurdering formentlig ikke vil være grund til indgreb. Hvis der endelig skulle være tilfælde, så skal indgreb ske mod fuld erstatning.

Miljøbeskyttelseslovens § 24

Et nyt retligt regime for grundvandsbeskyttelsen med L 71 og L72 fra december 2013

Den nuværende retstilstand skal ses på baggrund af, at 1. generationsvandplanerne kuldsejlede og reelt aldrig blev implementeret. Derfor fremsatte den daværende miljøminister Ida Auken L 71, der blev til lov nr. 1606 af 26. december 2013 om vandplanlægning og L72, der blev til lov nr. 1631 af 26. december 2013 om ændring af lov om vandforsyning m.v.

Med lovændringerne er der ifølge forarbejderne tale om en ny retstilstand, det fremgår bl.a. af de almindelige bemærkninger til L 72¹:

"[...]Det nye koncept indebærer, at de bindende forskrifter ikke vil blive fastsat i selve vandplanen, som fremover vil blive betegnet vandområdeplanen. De bindende regler om bl.a. miljømål og indsatsprogram vil blive fastsat af miljøministeren i bekendtgørelser [...]"

Det overordnet nye er, at de bindende regler om bl.a. miljømål og indsatsprogram vil blive fastsat af miljøministeren i bekendtgørelser.

Det fremgår yderligere af L 72 specifikt om vandforsyningsloven og grundvandsbeskyttelsen, at²:

"Erfaringerne fra 1. planperiode af vandplanlægningen [...] har vist, at der navnlig af hensyn til retssikkerheden er behov for at klarlægge de retlige rammer i forbindelse med drikkevandsbeskyttelsen. [...]I forbindelse hermed ønskes, at den nyeste viden fra kortlægning og udpegning af drikkevandsressourcer, som er en objektiv, konstaterbar størrelse af rent faglig karakter, kan udnyttes tidligt som grundlag for myndigheders og andres administration. [...]Udpegningen af drikkevandsressourcer udgør et bindende grundlag for myndigheders administration i medfør af sektorlovgivningen og indebærer i forhold til indsatsplanlægningen efter vandforsyningsloven en pligt for kommunalbestyrelsen til at udarbejde indsatsplaner eller delindsatsplaner efter vandforsyningslovens § 13[...]" (mine fremhævelser)

Af hensyn til grundvandsbeskyttelsen og retssikkerheden udpeges de beskyttede områder af ministeren. Kommunerne er efterfølgende forpligtet til at udarbejde indsatsplanerne for disse områder.

Specifikt om MBL § 24

MBL § 24, stk. 1 har følgende ordlyd:

"Kommunalbestyrelsen kan give påbud eller nedlægge forbud for at undgå fare for forurening af bestående eller fremtidige vandindvindingsanlæg til indvinding af grundvand."

Bestemmelsen giver mulighed for at træffe konkrete beskyttelsesforanstaltninger for vandforsyningsinteresser til supplerende af §§ 22 og 23. §§ 22 og 23 angår den situation, hvor kommunen giver tilladelse til indvinding af grundvand hhv. overfladevand. § 24 er i den forbindelse historisk set blevet brugt til fredningsbælter omkring grundvandsboringer, typisk med en radius på 10 meter, se cirkulære 1980-02-28 nr. 64 om vandindvinding og vandforsyning (bilag 23), kapitel 4, e) Fredningsbælter og f) Andre foranstaltninger til beskyttelse af indvindingsanlæg.

Anvendelsesområdet for § 24 er formentlig til at overse, idet brug af pesticider, dyrkning og gødskning i en radius på 25 meter fra en boring, der indvinder grundvand til almene vandforsyninger, ifølge MBL § 21 b, er forbudt.

Det skal ikke kunne udelukkes, at § 24, kan finde anvendelse ved en konkret fare eller i andre situationer.

MBL § 26 a

§ 26 a har følgende ordlyd:

¹ L 72, alm. del. Afsnit 2.2, side 4.

² L 72, alm. del. Afsnit 3.2, side 4-5.

"Når der er vedtaget en indsatsplan for et område efter vandforsyningslovens § 13 eller § 13 a, kan kommunalbestyrelsen, hvis der ikke kan opnås en aftale herom på rimelige vilkår, endeligt eller midlertidigt mod fuldstændig erstatning pålægge ejeren af en ejendom i området de rådighedsindskrænkninger eller andre foranstaltninger, som er nødvendige for at sikre nuværende eller fremtidige drikkevandsinteresser mod forurening med nitrat eller pesticider."

Bestemmelsen indeholder hjemmel til, at kommuner mod erstatning kan gennemføre tvungne rådighedsindskrænkninger og andre foranstaltninger, som er nødvendige for at sikre nuværende eller fremtidige drikkevandsinteresser mod forurening med nitrat eller pesticider i forbindelse med en indsatsplan.

Opsummering og konklusion ift. MBL § 24 og § 26 a

Når en del af formålet med lovændringen navnlig sker af hensyn til retssikkerheden og for at klarlægge de retlige rammer i forbindelse med drikkevandsbeskyttelsen, så skulle det være besynderligt, at myndigheder alligevel kan anvende andre regler til indgreb som allerede er varetaget med indsatsplanerne efter VFL § 13 og § 13 a og med indgreb efter MBL § 26 a. Dette strider med retsanvendelsesprincipperne *lex specialis* og *lex posterior*. Jeg anmoder venligst om, at styrelsen reflekterer over dette i høringsnotatet.

Retstilstanden synes derfor, at indgreb, der hører hjemme under indsatsplanerne, skal varetages indenfor rammerne af indsatsplanerne, jf. VFL § 13, § 13 a og MBL § 26 a. Med lov nr. 1606 af 26. december 2013 om vandplanlægning og lov nr. 1631 af 26. december 2013 om ændring af lov om vandforsyning m.v., skal indgreb rettet mod beskyttelsen af grundvandet ske indenfor dette system. Indgreb, der retligt set hører hjemme her, kan derfor ikke lovligt anvende § 24 som indgrebsmulighed.

Udpegning af de såkaldte BNBO (boringsnære beskyttelsesområder), der typisk angår begrænsning af landbrugets brug af gødning og forbud mod anvendelse af pesticider, har historisk hørt hjemme i MBL § 24. Udpegning af BNBO efter § 24 falder ligeledes udenfor det før nævnte system, og er derfor ikke en mulighed længere.

Dette bør naturligvis afspejles i vejledningen om indsatsplaner og BNBO bør helt udgå af styrelsens aktive ordforråd og erstattes med ordet indsatsplaner eller indsatsområde.

Det skal for fuldstændighedens skyld bemærkes, at indsatsplaner efter VFL § 13 og § 13 a, ikke er begrænset til at angå pesticider og nitrat, mens MBL § 26 a, efter sin ordlyd alene finder anvendelse for nitrat og pesticider³. Det er naturligvis et paradoks, at man ser åbent på truslerne mod grundvandet i VFL, mens man reelt har udpeget landbruget som synderen efter § 26 a. Det er svært at se, at dette paradoks kan løses ved andet end en lovændring. Medmindre tanken er, at indgreb og erstatning, der ikke angår nitrat og pesticider skal ske efter andre regler, hvilket fører til absurde resultater. Dette strider direkte mod formålet med loven, der nævner hensynet til borgernes retssikkerhed i bemærkningerne. Formålet med de to førnævnte love var ikke at skabe valgmuligheder for myndigheden indenfor ensartede tilfælde, hvilket objektivt fører til forskelsbehandling, fordi samme situation kan håndteres efter VFL §§ 13 og § 13 a samt §

³ Se Karnov note 399, hvor det bl.a. fremgår: "[...]Se endvidere samme forfatter i *Miljøretten* 3 499, hvor det antages, at hjemlen i § 26 a, ikke ved en udvidende fortolkning kan udvides til andre forureninger end nitrat og pesticider, herunder f.eks. til fosfor.[...]"

26 a, og samtidig kan håndteres indenfor MBL § 24. Det modsatte var bl.a. formålet med de to lovændringer.

Tekstnære bemærkninger til vejledningen:

Citat:

Side 10 "[...]Den målrettede grundvandsbeskyttelse gennem indsatsplaner i henhold til vandforsyningsloven kan bl.a. ske i indsatsområder, hvor der trods den naturgivne beskyttelse og de generelle beskyttelsestiltag alligevel er behov for en "særlig indsats" til sikring af drikkevandsinteresserne. Indsatsområder identificeres gennem den statslige grundvandskortlægning.

Ved kommunernes indsatsplanlægning skal kommunerne lægge til grund, at den generelle miljøbeskyttelse fortsat sker, og derfor forholde sig til, hvilke tiltag, der er nødvendige udover den generelle beskyttelse af grundvandet.[...]"

Bemærkning:

Først og fremmest er vi meget enige i, at det er helt afgørende, at den generelle beskyttelse lægges til grund. Derfor er det afgørende, at kommunen i sin vurdering inddrager og konkret begrundet, hvori den generelle regulering er utilstrækkelig.

Ifølge de citerede passager i vejledningen skal kommunen vurdere hvilke tiltag, der er nødvendige, men er samtidigt blevet pålagt at lave en "særlig indsats" på de arealer, der er udpeget som indsatsområde gennem den statslige grundvandskortlægning. Kommunen er altså på samme tid bundet til at lave en "særlig indsats" i et område udpeget af staten foruden at vurdere, om der er et behov for en indsats, hvilket i sig selv virker selvmodsigende.

Det skal fremgå klart af vejledningen, at det er kommunen, der har ansvaret og foretager vurderingen af, om der skal ske en "særlig indsats". Herunder at den statslige kortlægning er et værktøj, men at denne kortlægning ikke binder kommunen til at foretage sig noget, kommunen ikke finder nødvendigt.

Det skal slås fast at en kommune ikke nødvendigvis skal lave en ekstra indsats, hvis det vurderes, at der ikke er noget problem, eller de generelle regler er tilstrækkelige eller en indsats ikke er proportional. Det bør ligeledes fremgå af vejledningen, at en overvågning i sig selv kan udgøre en tilstrækkelig indsats. En overvågning kan også bestå i løbende at overvåge de relevante grundvandsanalyser i Jupiter databasen intenst.

Citat:

Side 11: "[...]Fx er områder med stor grundvandsdannelse identificeret ud fra statens kortlægning, men udpeges ikke af miljø- og fødevareministeren. I stedet gør Miljøstyrelsen oplysninger om områder med grundvandsdannelse offentligt tilgængelige på Danmarks Miljøportal via MiljøGIS, ud fra hvilket kommunen lokalt kan vurdere om et område har stor grundvandsdannelse.[...]"

Side 13: "[...] Inden for et område med stor grundvandsdannelse vil der ske en større udvaskning af en evt. forurening til grundvandet end i et tilsvarende område med mindre grundvandsdannelse. Det betyder, at den mængde forurening, der strømmer til og opblandes i et grundvandsmagasin, er større i områder med stor grundvandsdannelse. Dette gælder uanset, at koncentrationen i det vand der strømmer til grundvandsmagasinet er den samme i de to situationer. Dermed er risikoen for udvaskning af evt. forurenende stoffer til grundvandet i

mængder, som truer drikkevandsinteresserne, alt andet lige større, jo større grundvandsdannelsen er på det pågældende areal [...]"

Bemærkning:

Det er en overfladisk betragtning, at stor grundvandsdannelse fører til stor forurening og lille grundvandsdannelse fører til lille forurening. Disse forhold er formentlig afspejlet hos GEUS i deres vurderinger. Det er muligt, at der er risiko for, at der kommer større mængder ud, hvis der er stor grundvandsdannelse, men det er også muligt, at det er i en langt lavere koncentration, og derfor ikke udgør samme risiko. Modsat kan man lige så vel sige om områder med lille grundvandsdannelse.

Pointen er, at mængden af grundvandsdannelse ikke i sig selv bør være et kriterie for, hvorvidt der skal laves indgreb. Det er dog mere sandsynligt, at dannelse af grundvand har en interesse i at blive kortlagt, og derfor formentlig allerede er inddraget i den vurdering, der ligger til grund for udpegningen af indsatsområderne.

Citat:

Side 13: "[...] Når et område er udpeget af miljø- og fødevarerministeren som et indsatsområde, skal kommunalbestyrelsen lægge dette til grund for indsatsplanlægningen. Kommunen skal således ikke foretage yderligere undersøgelser, f.eks. af de geologiske forhold, for at bekræfte, at området er et indsatsområde, se dog også afsnit 4.2.4[...]"

Bemærkning:

Det fremgår af udkastet, at kommunen har pligt til at vedtage en indsatsplan for områder, som miljø- og fødevarerministeren har udpeget som indsatsområder.

Samtidig henvises der til, at de valgte indsatser ikke må være mere indgribende, end formålet tilsiger. Indsatsen skal altså være nødvendig før proportionalitetsprincippet er overholdt.

Det er positivt, at proportionalitetsprincippet fremhæves. Det virker dog selvmodsigende, at kommunen skal lægge udpegningen til grund for indsatsplanlægningen og ikke foretage yderligere undersøgelser, samtidig med at proportionalitetsprincippet skal overholdes. Proportionalitetsprincippet må dog indebære, at kommunen skal foretage konkrete undersøgelser inden de udvælger konkrete indsatser for et område afhængig af, hvor indgribende indsatsen er. Desuden kan kommunen godt vurdere, at der konkret ikke er en risiko for forurening af drikkevandsressourcen, og der derfor ikke er behov for indsatser, selvom området er udpeget som indsatsområde af miljø- og fødevarerministeren. Det bør derfor direkte fremhæves i vejledningen, at 1) Kommunerne skal ikke nødvendigvis foretage nogen indsats, men det er pligtigt for kommunen at vurdere om der skal foretages en indsats; og 2) en indsats kan være ekstraordinær overvågning i sig selv.

Citat:

Side 14: "[...] Inden for 1 år efter miljø- og fødevarerministerens udpeging af indsatsområder, skal der foreligge et udkast til foranstaltninger, der foreslås rettet mod den enkelte lodsejer, jf. indsatsplanbekendtgørelsens § 3.[...]"

Bemærkning:

Vejledningen bør tekstnært følge beskrivelsen i bekendtgørelsen, der sprogligt giver bedre mening. Teksten i vejledningen bør rettes til: "[...] et udkast til beskrivelse af de foranstaltninger [...]".

Citat:

Side 16: "[...] Et indsatsområde inden for et nitratfølsomt område har en dokumenteret følsomhed over for nitrat, og der vil derfor ofte være behov for indsatser over for nitrat. Tilsvarende har et indsatsområde inden for et sprøjtemiddelfølsomt område en dokumenteret følsomhed over for sprøjtemidler. Indsatserne skal dog altid vurderes konkret i forhold til risikoen for forurening af drikkevandsressourcerne.[...]" (min fremhævelse)

Bemærkning:

Med sådanne tekstpassager foregriber vejledningen, at kommunerne skal foretage en konkret og individuel vurdering, der bl.a. skal inddrage proportionalitetsprincippet. Kommunen skal vurdere om der er behov for en indsats. Hvis der er udfordringer i området, så skal kommunen vurdere om en intensiveret overvågning i første omgang er tilstrækkelig. I sidste ende skal kommunen overveje et indgreb, der skal bruge det mindst indgribende middel i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet.

Det bør vel være behovet for indsatser i forhold til risikoen for forurening, der altid skal vurderes konkret og ikke selve indsatsen, da denne af gode grunde først kan besluttes, når der er vurderet et behov for en indsats.

Citat:

Side 18: "[...] Hvis et BNBO vises i indsatsplanen, medfører det ikke i sig selv retsvirkninger over for lodsejere i de enkelte områder, da indsatsplanen ikke binder borgerne. Kommunalbestyrelsen skal meddele rådighedsindskrænkninger i form af et påbud eller forbud, før en lodsejer er forpligtet.[...]"

Bemærkning:

Selvom indsatsplanen ikke binder borgerne, får en indsatsplan stor betydning for de enkelte lodsejere. Indsatsplanen er offentlig og långivere kan derfor, uanset at indsatsplanen ikke direkte binder lodsejeren, være tilbageholdende i de områder, hvor en mulig indsats fremgår af kommunens indsatsplan.

Citat:

Side 47: "[...] Indførelsen af en ny husdyrregulering den 1. august 2017, hvorved eksisterende arealvilkår i miljøgodkendelser ophæves og harmonikravet hæves til 170 kg kvælstof pr. ha (jf. afsnit 4.2.4), er et eksempel på

ændringer i love og bekendtgørelser, der kan give anledning til, at nogle kommuner skal vurdere behovet for revision af indsatsplaner som følge af nitratpåvirkning fra husdyrbrug. [...]"

Bemærkninger:

I forbindelse med indførelsen af den nye husdyrregulering blev der netop også indført krav om husdyrefterafgrøder. Husdyrefterafgrøderne har til formål at kompensere for en antaget merudvaskning af kvælstof fra husdyrgødning og anden organisk gødning. Vi må derfor gå ud fra, at der ikke er behov for yderligere tiltag i forbindelse med gennemførelsen af den nye husdyrregulering.

Spørgsmål

Hvordan er sammenhængen mellem kortet over Nitratfølsomme indvindingsområder, og kortet over målrettede efterafgrøder i 2017 og 2018, og er der en sådan sammenhæng, at eventuelle indsatser overfor nitrat først skal gennemføres i 2019, når ordningen med målrettede efterafgrøder er stoppet?

Med venlig hilsen

Majken Bak Jensen

Jurist

Bæredygtigt Landbrug

mobil. +45 27 15 12 00

E-mail: mbj@baeredygtigtlandbrug.dk

Web: www.baeredygtigtlandbrug.dk

From: Helle Larson
Sent: Wednesday, October 4, 2017 11:47:41 AM (GMT+00:00)
To: MST Miljøstyrelsens hovedpostkasse
Subject: SVANA-400-00026

Region Midtjylland har følgende bemærkninger til udkastet til vejledning om indsatsplaner.

Afsnit 3.6, første afsnit:

Det bør være tydeligere at regionerne skal deltage i koordinationsforum da vi oplever at flere kommuner ikke tænker på regionerne som en berørt myndighed. Forslag til formulering "... regionen og andre berørte myndigheder".

Afsnit 3.9.2 andet afsnit:

Det bør tydeliggøres hvilket vidensniveau der skal ligge til grund hvis kommunerne undlader udarbejdelse af indsatsplan eller nødvendig indsats i øvrigt med henvisning til trusler fra andre forureningskilder. Den nuværende formulering kan tolkes som, at kommunerne kan undlade indsats/udarbejdelse af indsatsplaner inden for området blot der findes kortlagte lokaliteter inden for dette.

Med venlig hilsen

Helle Larson
Civilingeniør, Master i teknisk videnskabelig miljøvurdering

Miljø
Regionshuset Horsens
Emil Møllers Gade 41
8700 Horsens
direkte telefon 7841 1934

mail: helle.larson@ru.rm.dk

midt
regionmidtjylland

ÅRHUS-2017
EUROPEAN CAPITAL
OF CULTURE

Høringssvar til vejledning om indsatsplaner

KL takker for muligheden for at give bemærkninger til vejledningen.

KL hilser opdatering som følge af ny lovgivning velkommen. KL lægger i den forbindelse vægt på, at formålet med indsatsplanerne er uændret:

"Indsatsplanerne sikrer et overblik over hvilke initiativer, der skal iværksættes for at opnå beskyttelse af den nuværende og fremtidige drikkevandsressource. Hensigten er, at man inden for OSD og indvindingsoplunde sikrer en tilstrækkelig uforurennet og beskyttet vandressource til dækning af det nuværende og fremtidige behov for vand af drikkevandskvalitet."

Og at

"Indsatsplanen udarbejdes for alle relevante forureningstrusler, for således at sikre beskyttelse af drikkevandsinteresserne."

Om Indsatsplaner uden for indsatsområder

I forlængelse heraf finder KL det positivt, at vejledningens afsnit 3.7.2 omtaler nye relevante forhold, som kan danne grundlag for at vedtage indsatsplaner for områder, der ligger uden for et indsatsområde som er udpeget af miljø- og fødevareministeren.

Dog finder KL, at den hidtidige begreb "stor grundvandsdannelse" bør fastholdes i stedet for den nye formulering "særlig stor grundvandsdannelse". Begrundelsen for at vægte stor grundvandsdannelse er udmærket forklaret i teksten, der er efter KL's opfattelse ikke behov for at graduere yderligere. Af samme årsag bakker KL op om den foreslåede ændring af det hidtidige begreb "særlig ringe naturlig beskyttelse af grundvandet", som i vejledningsudkastet er ændret til "ringe naturlig beskyttelse af grundvandet".

Om finansiering af indsatser

KL finder vejledningens ændrede omtale af indsatsernes finansiering uheldig. Den hidtidige rækkefølge af sætningerne i andet afsnit giver et mere retvisende indtryk af aktuel praksis. KL ønsker derfor den hidtidige tekst fastholdt:

"Omkostningerne i forbindelse med indgåelse af dyrkningsaftale eller i forbindelse med påbud af rådighedsindskrænkninger kan således brugerfinansieres, i det omfang der kan peges på konkrete vandforsyningselskaber, der har fordel af det. Udgangspunktet i lovgivningen er således, at omkostningerne afholdes af kommunen som myndighed. Dette fremgår også direkte af miljøbeskyttelseslovens § 64 a og vandforsyningslovens § 13 d, hvorefter kommunen aktivt skal beslutte, hvis

Dato: 4. oktober 2017

Sags ID: SAG-2017-04508
Dok. ID: 2417448

E-mail: NPJ@kl.dk
Direkte: 3370 3750

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 2

en erstatning skal afholdes af et vandforsyningsselskab, der har fordel af påbuddet."

Aktuel praksis er ikke, at omkostningerne til de konkrete indsatser afholdes af kommunen som myndighed. Tværtimod afholdes omkostningerne normalt af de forbrugere, som får deres vandforsyning beskyttet gennem den pågældende indsats.

Aktuel praksis kommer af et faktisk princip for finansiering af kommunernes arbejde med indsatsplanlægning. Finansieringen er alene knyttet til planlægning, kommunerne har ikke fået midler til at gennemføre konkrete indsatser. I drøftelserne heraf har staten konkret henvist til brugerfinansiering deraf. Den sammenhæng kan indirekte aflæses af vejledningens afsnit 4.2.1 Miljømål.

KL lægger derfor vægt på, at den aktuelle formulering i vejledningens afsnit 3.12 fastholdes.

Om Miljømål

KL finder det naturligt, at vejledningens afsnit om Miljømål flyttes til kapitel 4: "Udarbejdelse af indsatsplaner – indhold".

KL bemærker, at der fra afsnit 4.2.1 om miljømål henvises til afsnit 4.2.5.1, som indeholder nyttige eksempler på formulering af påbud. KL foreslår, at der i dette afsnit tilføjes eksempler på formulering af miljømål. Det vil være en god hjælp til kommunerne og gøre henvisningen til dette afsnit mere meningsfuld.

Om revision af indsatsplaner og gennemførelse af planerne

KL bemærker, at dette afsnit (6.7) er udvidet væsentligt i forhold til gældende vejledning (afsnit 6.6). KL antager, at kommunernes kommende udgifter til revision af planerne ligesom den nuværende finansiering af indsatsplanlægningen, dækkes fuldt ud af DUT-midler.

KL minder samtidig om, kommunerne ikke har fået finansieret opgaver knyttet til gennemførelse af indsatsplanerne. En række kommuner har haft udgifter til indgåelse af frivillig aftaler, erstatningsfastsættelse, tinglysning, tilsyn mm. Disse omkostninger er ikke dækket, som det ellers efter KL's opfattelse var forudsat i lovforslag LF 56 af 1998/99. Her fremgår at der senere laves en over de udgifter amterne (senere kommuner) har haft til at gennemføre indsatsplanerne.

Afslutning

Der tages forbehold for efterfølgende politisk behandling af høringssvaret

Venlig hilsen

Niels Philip Jensen
konsulent

Dato: 4. oktober 2017

Sags ID: SAG-2017-04508
Dok ID: 2417448

E-mail: NPJ@kl.dk
Direkte: 3370 3750

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 2

Dorthea Frederikke Marie Bisgaard Vase

Fra: Keld Høgh <KH@co-industri.dk>
Sendt: 4. oktober 2017 12:08
Til: MST Miljøstyrelsens hovedpostkasse
Cc: Martin Skriver
Emne: Vejledning om indsatsplaner - SVANA-400-00026

CO-industri har følgende bemærkninger til udkast til Vejledning om indsatsplaner:

Side 6:

Vejledningen bør derfor ses som et supplerende og uddybende materiale, der skal læses og forstås i sammenhæng med lovgivningen.

Ændres til: Vejledningen er et supplerende og uddybende materiale.

Side 13:

• fund af nitrat, i dag godkendte sprøjtemidler eller andre miljøfremmede stoffer i grundvandet

Fund af godkendte sprøjtemidler er en alt for snæver definition, da fund af forbudte pesticider og nedbrydningsprodukter fra disse viser, at et indvindingsopland og grundvandsmagasinerne i dette er sårbar overfor denne type grundvandsforurening med pesticider. Fund af forbudte pesticider viser, at der kan være risiko for at kunne finde godkendte pesticider og/eller nedbrydningsprodukter. Ændres til: fund af nitrat, i dag godkendte og forbudte sprøjtemidler.....

Side 15:

Benyttes den statslige grundvandskortlægning som grundlag for en indsatsplan efter vandforsyningslovens § 13 a, bør indsatsplanen indeholde kommunalbestyrelsens vurdering af, hvordan kommunen anvender grundvandskortlægningens resultater.

En kommunalbestyrelse kan ikke se bort fra den statslige grundvandskortlægning, hvorfor indsatsplanen skal indeholde nævnte vurdering. Ændres til: Indsatsplanen indeholder kommunalbestyrelsens vurdering af, hvordan kommunen anvender grundvandskortlægningens resultater, hvis den statslige grundvandskortlægning benyttes.....

Side 15:

Kommunerne bør inddrage regionerne med henblik på at få overblik over jordforureninger i eller tæt på et udpeget indsatsområde.

Kommunerne skal inddrage regionerne, der er kompetent myndighed og står for den offentlige indsats efter jordforureningsloven.

Side 15:

Alternativt bør det afklares, om kommunens indsatsplan og regionens prioritering af indsats i forhold til jordforurening kan koordineres.

Ændres til: Alternativt afklares om kommunens indsatsplan.....

Side 22:

Det bør fremgå tydeligt af indsatsplanen, hvem der har udført hvilke dele af kortlægningerne. Har kommunalbestyrelsen vedtaget at der skal foretages indsatser efter § 13 a, bør disse ligeledes vises i indsatsplanen på kortbilag eller figurer med angivelse af indsatsens karakter.

Ændres til: Det skal fremgå tydeligt af indsatsplanen, hvem der har udført hvilke dele af kortlægningerne. Har kommunalbestyrelsen vedtaget at der skal foretages indsatser efter § 13 a, vises disse i indsatsplanen på kortbilag eller figurer med angivelse af indsatsens karakter.

Side 22:

Behovet for beskyttelse bør beskrives på et tilstrækkeligt detaljeret niveau, som giver kommunalbestyrelsen grundlag for at beslutte de nødvendige foranstaltninger.

Kommunalbestyrelsen skal have det nødvendige grundlag. Ændres til: Behovet for beskyttelse beskrives på et tilstrækkeligt....

Side 25:

Derfor bør kommunen i sin vurdering af forureningstruslen mod grundvandet inddrage viden om stor grundvandsdannelse inden for et indsatsområde.

Kommuner kan ikke vurdere forureningstruslen mod grundvand uden at inddrage viden. Ændres til: Kommune inddrager i sin vurdering.....

Side 27:

Fund i grundvandet af sprøjtemidler, der ikke længere er godkendt til anvendelse, kan ikke umiddelbart tages som dokumentation for, at der på de pågældende arealer er en særlig risiko for udvaskning af sprøjtemidler til grundvandet. Kommunerne bør derfor ikke isoleret set bruge fund af disse stoffer i sin vurdering af behovet for beskyttelse i et indsatsområde.

Ejendommelig og upræcis sprogbrug: ikke umiddelbart særlig risiko..... Det er misvisende at give udtryk for at fund af sprøjtemidler i grundvand ikke kan tages som udtryk for risiko for udvaskning af sprøjtemidler i grundvandet. Dette afsnit bør udgå.

Side 31:

Retningslinjerne bør beskrives klart, således at der ikke er tvivl om, hvordan kommunalbestyrelsen vil administrere det pågældende område.

Retningslinjer skal være klare. Ændres til: Retningslinjer skal klart beskrive.....

Side 31:

For at fremtidssikre indsatsplanen bør anvendelsesområdet for planens retningslinjer beskrives for området generelt.

Ændres til: Anvendelsesområdet for planens retningslinjer for området beskrives generelt for at fremtidssikre indsatsplanen.

Side 32:

Et overvågningsprogram bør omfatte den nuværende såvel som den fremtidige ressource.

Ændres til: Et overvågningsprogram skal

Side 40:

Andre myndigheder, f.eks. regionerne, er ikke bundet af indsatsplanerne, men bør inddrage disse i den konkrete sagsbehandling i nødvendig omfang.

Ændres til: bundet af indsatsplanerne, men inddrager disse

Side 41:

En aftale om dyrkningspraksis bør indeholde vilkår, der sikrer, at myndigheden eller vandforsyningsselskabet, alt efter hvem der er aftalepart, har mulighed for at kontrollere, at aftalen overholdes. Der bør endvidere indsættes vilkår om sanktioner i tilfælde af, at aftalen overtrædes, f.eks. i form af hel eller delvis tilbagebetaling af kompensationen eventuelt kombineret med en bod eller lignende, der afhænger af overtrædelsens grovhed, herunder hvor meget der er tjent på at overtræde aftalen.

Myndighederne skal kunne gennemføre nødvendig kontrol af ta aftaler overholdes. Ændres til: en aftale skal indeholde vilkår samt vilkår om sanktioner i tilfælde af....

Side 46:

Vandforsyningsselskabet bør generelt inddrages så tidligt i forløbet som muligt, da de ofte må antages at have en særlig interesse i at blive hørt.

Ændres til: Vandforsyningsselskaber inddrages så tidligt

Med venlig hilsen

Keld Høgh
Miljøkonsulent

Det er os med overenskomster og faglige fællesskaber

CO-industri

Mølestien 7, 3.
2450 København SV
Telefon dir.: +45 33 63 80 27
Telefon: +45 33 63 80 00
kh@co-industri.dk

From: Pia Saxild
Sent: Tuesday, October 3, 2017 12:23:41 PM (GMT+02:00)
To: MST Miljøstyrelsens hovedpostkasse
Subject: SV: Høring af Vejledning om indsatsplaner (j.nr. SVANA-400-00026)

Forbrugerrådet Tænk har af ressourcemæssige årsager ikke mulighed for at forholde os til vejledning om indsatsplaner. Forbrugerrådet Tænk kan således ikke tages til indtægt for at støtte forslaget eller for at gøre det modsatte.

Med venlig hilsen

Vibeke Myrtue Jensen
Politisk rådgiver, miljø og transport

Forbrugerrådet Tænk
T +45 7741 7790 / vmj@fbr.dk / taenk.dk
Fiolstræde 17 B / Postboks 2188 / 1017 København K

Vær med i kampen. Bevar forbrugernes stemme. Skriv under [her](#).

Fra: Philip Grinder Pedersen [<mailto:phgpe@mst.dk>]
Sendt: 7. september 2017 13:24
Emne: Høring af Vejledning om indsatsplaner (j.nr. SVANA-400-00026)

Til høringsparter mv.

Udkast til Vejledning om indsatsplaner er nu sendt i offentlig høring.

Vejledningen omhandler kommunernes målrettede grundvandsbeskyttelse af hensyn til drikkevandet efter Vandforsyningslovens §13 og §13a.

Der henvises til materialet på Høringsportalen via link:

<https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/60937>

Det bemærkes, at fristen for modtagelse af høringssvar er **4. oktober 2017 kl. 16.**

Med venlig hilsen

Philip Grinder Pedersen
Chefkonsulent, ph.d. | Vandforsyning
Telefon: (+45) 22 89 40 81 | phgpe@mst.dk

Miljø- og Fødevareministeriet
Miljøstyrelsen | Haraldsgade 53 | 2100 København Ø | Tlf. +45 72 54 40 00 | ms@mst.dk | www.mst.dk

From: Walter Brusch
Sent: Tuesday, October 3, 2017 8:58:03 AM (GMT+00:00)
To: MST Miljøstyrelsens hovedpostkasse
Cc: Lisbet Ogstrup
Subject: SVANA-400-00026. Høringssvar til udkast til Vejledning om indsatsplaner

SVANA-400-00026. Høringssvar til udkast til Vejledning om indsatsplaner

Danmarks Naturfredningsforening værdsætter muligheden for at kommenterer den opdaterede version af Udkast til vejledningen om indsatsplaner, som DN også har deltaget i Interessentmøder om.

I 3.7.2 nævnes at:

"En indsatsplan vedtaget efter § 13 a kan være relevant, når der er fagligt belæg for det. Dermed menes viden om konkrete forhold, som peger på behovet for at gennemføre en særligindsats til sikring af drikkevandsinteresserne. Det kan fx være viden om, at der inden for OSD/indvindingsoplande, hvor der er eller kan komme en grundvandsstruende arealanvendelse er:

- særlig stor grundvandsdannelse,
- ringe naturlig beskyttelse af grundvandet, f.eks. tynde jordlag beliggende over kalken eller krystallinske bjergarter,
- fund af nitrat, i dag godkendte sprøjtemidler eller andre miljøfremmede stoffer i grundvandet, eller
- særlig store konsekvenser for vandforsyningsstrukturen ved en forurening af grundvandet."

Danmarks Naturfredningsforening finder, at fund af "godkendte sprøjtemidler" i ovennævnte er en alt for snæver definition, fordi fund af forbudte pesticider og nedbrydningsprodukter fra disse, netop viser, at et indvindingsopland og grundvandsmagasinerne i dette er sårbar overfor denne type grundvandsforurening (med pesticider).

Fund af forbudte pesticider viser, at der kan være risiko for at kunne finde godkendte pesticider og/eller nedbrydningsprodukter. Dette underbygges af, at man fx i Varslingsystemet ofte finder godkendte pesticider og især nedbrydningsprodukter fra disse, som senere, når disse stoffer forbydes, findes i primære og sekundære magasiner ved vandværkernes Boringskontrol og i det nationale grundvand overvågningssystem, GRUMO.

Når godkendte stoffer bliver forbudt eller reguleret bør disse selvfølgelig inddrages i en sårbarheds vurdering af grundvandsmagasinerne i både OSD og indvindingsoplande.

Sætningen " fund af nitrat, i dag godkendte sprøjtemidler eller andre miljøfremmede stoffer i grundvandet, eller"

bør derfor omformuleres til

" fund af nitrat, i dag godkendte og forbudte sprøjtemidler eller andre miljøfremmede stoffer i grundvandet, eller".

Når kommunerne godkender husdyranlæg, får kommunerne indblik i udviklingen i husdyrproduktionen, og det er naturligt at kommunernes fagmedarbejdere taler sammen om forurenings risiko i forbindelse med udvikling af denne produktion. Er der en særlig grund til at man i vejledningen netop nævner denne kommunikation mellem fagmedarbejdere?

Med venlig hilsen
Walter Brusch

.....
Walter Brusch

Geolog og Seniorrådgiver
Danmarks Naturfredningsforening,
Masnedogade 20, 2100 København Ø
Tlf. 40 97 32 43 priv. mob. 61788929
e-mail wb@dn.dk

**Danmarks
Naturfredningsforening**
..... Vi ta'r naturens parti

Notat

Vedrørende: Høringssvar til Vejledning om indsatsplaner
Sagsnavn: Høring af lovstof. Drikkevand og grundvand
Sagsnummer: 09.08.00-K04-1-17
Skrevet af: Jens Østerby Hansen
E-mail: jens.osterby.hansen@randers.dk
Forvaltning: Natur og Miljø
Dato: 25-09-2017
Sendes til: MST

Høringssvar om ny indsatsplanvejledning.

Generelt:

Overordnet set får man indtrykket af et skrift, som ikke er ordentligt gennemarbejdet, og som virker rodet i sin struktur. Flere vigtige emner behandles i flere forskellige kapitler. Der mangler oplysninger om kommende regelændringer. Til gengæld skrives der meget om, hvor gode de eksisterende generelle regler er.

Finansiering af indsatsplaner:

Man skal lede flere forskellige steder for at få overblik over finansiering af indsatsplanerne.

Afsnit 3.12 "Finansiering af indsatser omkostninger" relaterer sig udelukkende til miljøbeskyttelseslovens § 26 a, hvor kommunen som udgangspunkt skal betale, men kan beslutte, at vandforsyningerne betaler, hvis den har fordel af indsatsen.

I afsnit 6.5 "Erstatning for rådighedsindskrænkninger - § 26 a" omhandler ligeledes finansiering af f.eks. dyrkningsrestriktioner, og mere udførligt end i 3.12.

I afsnit 6.6 "Rådighedsindskrænkninger – miljøbeskyttelseslovens § 24". Her omtales, at det, ved rådighedsindskrænkninger efter § 24, er vandforbrugerne der skal betale en eventuel erstatning.

Uanset, at proceduren ikke er den samme ved brug af de to paragraffer, skal de nødvendigvis stå i samme kapitel og i en fornuftig sammenhæng.

Manglende oplysninger om kommende regler:

Side 17 *Boringsnære beskyttelsesområder – BNBO*

Her mangler noget om de nye regler for BNBO, som højest sandsynligt træder i kraft pr. 1. januar 2018.

Klage:

Hvis man vil vide noget om klage over indsatsplaner eller over de tiltag, der skal foretages, findes de både i afsnit 3.13 og 6.8, foruden, at det står spredt i mange andre afsnit.

I afsnit 3.13 Klage mangler der noget om klage over rådighedsindskrænkninger efter § 24 i MBL.

Det ville være hensigtsmæssigt, kun at have ét afsnit om klage.

Lovprisning af eksisterende regler:

Lange passager omhandler fortræffeligheden ved den generelle regulering på en måde, så udenforstående kunne få det indtryk, at indsatser i det store hele er unødvendige. Stedvis virker det mere som et propagandaskrift end som en vejledning.

Herunder følger et antal eksempler:

1. Forord:

Første afsnit: Vi er i den unikke situation at vi kan drikke vores grundvand stort set ubehandlet med kun anvendelse af simpel rensning. For at sikre at vi fremadrettet kan blive ved med at have en god og uforurennet ressource til brug for drikkevand, er det nødvendigt, at vi beskytter vores grundvand.

Set i lyset af de mange fund af Chloridazon i de senere måneder, får man let den mistanke, at der kunne gemme sig mange andre stoffer, som der ikke analyseres for. Vores antagelse om og gentagelse af, at vi har rent grundvand, som næsten uden behandling kan drikkes, er måske kun en illusion, som skyldes, at der langt fra analyseres for alle de stoffer, der bruges og er blevet brugt på de danske marker.

3.2.1. Generel og målrettet miljøbeskyttelse

Tredje afsnit: Som eksempel kan nævnes pesticidgodkendelsesordningen, hvor Miljøstyrelsen skønner, at den med sine restriktive kriterier sikrer mod uacceptabel risiko for grundvandsforurening med sprøjtemidler på 90-95 % af de danske sand- og lerjorde, mens risikoen for en forurening i de resterende 5-10 % ikke kan kvantificeres uden yderligere konkrete undersøgelser.

Det er muligt, at MST skønner sådan, men i bedste fald er der tale om et uunderbygget skøn, da der ikke kan siges noget om sårbarhed overfor pesticider på lerjord. Der står da også på side 24, at der endnu ikke er et fagligt grundlag for udpegning på lerjorde.

3.11 Overblik over øvrige beskyttelseszoner

Dels findes en generel beskyttelse af grundvandet i forbindelse med bl.a. godkendelsesordningen for sprøjtemidler og husdyrreguleringen, der sikrer en god beskyttelse over for fladeforureninger.

Den generelle beskyttelse fungerer kun over rimeligt velbeskyttede grundvandsmagasiner, men dårligt over sårbare magasiner.

4.2.4.1 Særligt for nitrat

Der indføres endvidere regler om udlæg af husdyrefærgørder målrettet oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder, samt fra 2018 kystvandoplande med indsatsbehov i henhold til vandområdeplanerne. Disse regler medvirker til den generelle beskyttelse af grundvand mod merudvaskning af kvælstof fra organisk gødning

Der er desværre ikke nogen sammenhæng mellem grundvands-sårbare områder og de arealer, hvor der skal være efterafgrøder, så virkningen overfor det sårbare grundvand vil være begrænset.

4.2.4.2 Særligt for sprøjtemidler

Side 26: *Haveejere står i dag for ca. 1 % af forbruget af sprøjtemidler. Det er vanskeligt at føre tilsyn med privates anvendelse af sprøjtemidler. Miljø- og Fødevareministeriet har gennemført informationskampagner over for private, og nye regler vil bl.a. betyde, at den tidligere risiko ved anvendelse af koncentrerede sprøjtemidler fjernes.*

Miljøstyrelsen anbefaler generelt, at man lader være med at sprøjte i haven.

Det understregede udsagn er ikke korrekt. Der er en mindre ændring i reglerne for salg af pesticider til private, men der kan stadig købes flere koncentrerede midler.

Forskellen er, at midlerne nu skal være "bag disken", så man skal bede om dem i butikken. Der skal desuden være mulighed for at tale med en rådgiver, men en sådan skal blot være til at komme i kontakt med pr. tlf. Der er ikke noget krav om rådgivning. Der er desuden ikke nogen kontrol- eller sanktionsmuligheder overfor private.

Vejledningen kunne barberes ned til et meget mindre skrift, hvis man holdt sig til facts og droppede lovprisningen af landets grundvandsbeskyttelse, som rigtig mange fagfolk bliver mere og mere betænkelige ved.

Miljø- og Fødevareministeriet
Miljøstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
Att.: Funktionsleder Martin Skriver

20. september 2017

Pr. e-mail: mst@mst.dk

Høring af udkast til Vejledning om indsatsplaner – J.nr. : SVANA-400-00026

Tak for muligheden for at kommentere udkastet.

Vi har ingen bemærkninger af regnskabsmæssig eller revisionsmæssig karakter.

FSR – danske revisorer
Kronprinsessegade 8
DK - 1506 København K

Telefon +45 3393 9191
fsr@fsr.dk
www.fsr.dk

CVR. 55 09 72 16
Danske Bank
Reg. 4185
Konto nr. 2500102295

Med venlig hilsen

Jeanette Staal
formand for FSR – danske revisorer
Forsyningsarbejdsgruppe

Mads Heldbo Jensen
student

From: Britt Rasmussen
Sent: Monday, September 11, 2017 8:07:05 AM (GMT+00:00)
To: MST Miljøstyrelsens hovedpostkasse
Subject: VS: Høring af Vejledning om indsatsplaner (j.nr. SVANA-400-00026)

Høring af Vejledning om indsatsplaner (j.nr. SVANA-400-00026)

Dansk Byggeri takker for muligheden for at svare på ovennævnte høring. Vi har imidlertid ingen bemærkninger til høringen.

Venlig hilsen
Britt Rasmussen
Sekretær
Tlf. direkte: 72 16 02 34

dansk byggeri

Vi samler byggeri, anlæg og industri

Nørre Voldgade 106 1358 København K
www.danskbyggeri.dk - [Abonner på nyheder](#)

Fra: Philip Grønder Pedersen [<mailto:phgpe@mst.dk>]
Sendt: 7. september 2017 13:24
Emne: Høring af Vejledning om indsatsplaner (j.nr. SVANA-400-00026)

Til høringsparter mv.

Udkast til Vejledning om indsatsplaner er nu sendt i offentlig høring.

Vejledningen omhandler kommunernes målrettede grundvandsbeskyttelse af hensyn til drikkevandet efter Vandforsyningslovens §13 og §13a.

Der henvises til materialet på Høringsportalen via link:

<https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/60937>

Det bemærkes, at fristen for modtagelse af høringssvar er **4. oktober 2017 kl. 16.**

Med venlig hilsen

Philip Grønder Pedersen
Chefkonsulent, ph.d. | Vandforsyning
Telefon: (+45) 22 89 40 81 | phgpe@mst.dk

Miljø- og Fødevareministeriet

Miljøstyrelsen | Haraldsgade 53 | 2100 København Ø | Tlf. +45 72 54 40 00 | ms@mst.dk | www.mst.dk

Miljø- og fødevareministeriet
Miljøstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø

DATO: 9. oktober 2017
PROJEKTNR.: 00099
CV

Høring af udkast til vejledning om indsatsplaner (j.nr. SVANA-400-00026)

Det er DANVAs opfattelse, at udkastet til vejledning er et godt og grundigt materiale, men at den, for så vidt angår forurening fra pesticider, vil gøre det næsten umuligt at gennemføre den nødvendige indsats.

Overordnede bemærkninger om indsats mod pesticider

Vores hovedanke går på Vejledningens kapitel 3, hvor især 3.2.1 synes problematisk. Dette afsnit mener vi bør udgå i sin nuværende form, da den er hindrende for enhver beskyttelse mod pesticider. Bemærkningerne om den stramme danske godkendelsesordning og dens betydning kan ikke stå alene, da den indeholder en række vildledende og udokumenterede påstande om størrelsen af områder med risiko for grundvandsforurening. Disse påstande kan da også let modvises med talrige fund af pesticider over det meste af landet i såvel boringskontrollen som grundvandsovervågningen. Det er korrekt, at der er flest fund af forbudte stoffer, men dette er ikke overraskende, når man tager grundvandets alder i betragtning, og at der kun analyseres for en håndfuld af de i dag godkendte stoffer.

Selv om godkendelsesordningen har fjernet en række grundvandstruende stoffer, så viser erfaringen, at vi ikke har fuldstændig viden om stoffernes egenskaber. Senest med fundene af desphenyl-chloridazon, der har ramt dansk vandforsyning med et problem, der synes at kunne blive på niveau med BAM, som har lukket et trecifret antal boringer siden 90'erne.

Hvis man ønsker at bibeholde afsnittene om godkendelsesordningen, så er det bydende nødvendigt, at der samtidig gøres opmærksom på de talrige fund af pesticider og at det i mange områder ikke er muligt at finde uforurenede ressourcer. Samtidig kunne man i første afsnit side 14, supplere argumenterne for ikke at beskytte med de tilsvarende argumenter for at gøre en indsats. Som vejledningen er formuleret på nuværende tidspunkt, så fremstår den som ensidig og afvisende overfor behovet for at beskytte grundvandet mod pesticider.

Specifikke bemærkninger

I afsnit 3.12 om finansiering af indsats skrives afslutningsvist, at hvor der ikke er et vandforsyningselskab, der kan have fordel af indsatsen, så skal kommunen afholde udgifterne. Her bør vel også nævnes vandsamarbejder efter vandforsyningslovens § 52 b. Endelig bør man være opmærksom på, at Vandforsyningsloven i denne sammenhæng taler om almene vandforsyningsanlæg og ikke vandforsyningselskaber.

I afsnittet om vurdering af forskellige anvendelser af sprøjtemidler (s. 26) bør der i bemærkningerne om jordbrug nævnes anvendelse i planteskoler, frugtplantager og juletræsproduktion. I samme afsnit bør det også nævnes under bymæssig anvendelse, at der også findes høje koncentrationer af pesticider i byområder på trods af den lave anvendelsesmængde.

Fund af forbudte pesticider kan naturligvis ikke bevise sårbarhed overfor godkendte stoffer, men alt andet lige vil fund af forbudte pesticider indikere en øget sårbarhed i forhold til områder, hvor der slet ikke er fundet pesticider.

Der findes allerede en række indsatsplaner med indsats overfor nitrat og der bør derfor i vejledningen gøres opmærksom på konsekvenserne af landbrugspakken, således at det sikres, at der sker en nyberegning af indsatsbehovet overfor nitrat i nitratfølsomme indsatsområder.

Slutteligt vil vi nævne, at er vi glade for forslaget om, at indsatsplanerne revideres hvert fjerde år, således at der sker en løbende opdatering af indsatsbehovet.

Vi indgår naturligvis gerne i dialog om vores kommentarer til vejledningen.

Med venlig hilsen

Carl-Emil Larsen
DANVA

